

Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς: Στή Γέννηση τοῦ Χριστοῦ.

Λόγος Α'.

Ὅποιος πλησιάζει τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό μέ ὑπακοή καί ταπείνωση, δέ θά θελήσει ποτέ νά τόν ἀποχωριστεῖ.

Ἡ πρώτη δοκιμασία γιά νά συμπεριληφθεῖ κάποιος στό στρατό τοῦ Χριστοῦ, εἶναι **ἡ ἄσκηση στήν ὑπακοή καί τήν ταπείνωση.**

Ὁ νέος κόσμος, ἡ νέα κτίση, ὁ νέος ἄνθρωπος, ὅλα ξεκίνησαν μέ ὑπακοή καί ταπείνωση. Ὁ παλιός κόσμος ἀψήφισε τήν ὑπακοή στό Θεό, τήν καταπάτησε, μαζί μέ τήν ταπείνωσή του. Ἔτσι γκρέμισε τή γέφυρα πού ἔνωνε τή γῆ μέ τόν οὐρανό. Τά πνευματικά ὑλικά γιά τήν ἀνακατασκευή τῆς γέφυρας αὐτῆς εἶναι κυρίως ἡ ὑπακοή καί ἡ ταπείνωση.

Ὅσο ὁ Ἀδάμ ἀναπαυόταν στήν ὑπακοή καί τήν ταπείνωση ἦταν ἐξαιρετικά δύσκολο νά διαφοροποιηθεῖ τό πνεῦμα του ἀπό τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τό θέλημά του ἀπό τό θέλημα τοῦ Θεοῦ κι ὁ τρόπος σκέψης

του από εκείνον του Θεού. Οί σκέψεις, οί επιθυμίες καί τά αισθήματά του ἦταν πάντα ἐπικεντρωμένα στό Θεό. Ὅπως ἔστεκαν οί ἄγγελοι ἔμβοβοι καί πρόθυμοι μπροστά στό Θεό, ἔτσι ἔκανε κι ὁ Ἀδάμ. Ἦταν κοντά στό Θεό καί κοιτάζε ἀπευθείας τήν πηγὴ τοῦ φωτός, τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης. Δέν εἶχε ἀνάγκη ν' ἀνάβει κάποιο φῶς ἀπό ἴδιό του, γιατί ζοῦσε κοντά στόν ἥλιο. Ἡ λαμπάδα πού θά 'ναβε ἴδιό του, κοντά στόν ἥλιο δέ θά 'δινε οὔτε φλόγα οὔτε φῶς.

Ὅταν ὁ Ἀδάμ παραβίασε τήν ὑπακοή του κι ἔχασε τήν ταπείνωση - **αὐτά τά δύο ἀποκοῦνται ἢ χάνονται πάντα μαζί**- τότε διακόπηκε ἡ ἄμεση ἐπικοινωνία του μέ τό Θεό, ἡ γέφυρα ἐπικοινωνίας γκρεμίστηκε. Ὁ Ἀδάμ βρέθηκε ξαφνικά σ' ἓνα φοβερό καί πηχτό σκοτάδι, ὅπου γιά νά 'χει φῶς ἔπρεπε ν' ἀνάψει τή δική του λαμπάδα, τή λαμπάδα τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ πού τοῦ δόθηκε ὅταν μέ τήν παράβασή του ὁδηγήθηκε ἔξω ἀπό τόν παράδεισο. Κι ἀπό τότε ἄρχισε νά ζεῖ διαφορετικά καί νά βλέπει τή διαφορά αὐτή, ἀλλά σπάνια ἀναγνώριζε στόν ἑαυτό του τήν «ὁμοίωσή» του μέ τό Θεό. Κι αὐτό γινόταν πολύ σπάνια, μόνο σέ στιγμές φωτισμοῦ.

Ἀλίμονο! Σέ τί ἄβυσσο, σέ τί ἐλεεινή κατάσταση βρέθηκε ἐκεῖνος πού δημιουργήθηκε «κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωσιν» τοῦ ἴδιου τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ! Κι ὅλ' αὐτά ἀπό τήν παρακοή καί τήν ὑπερηφάνειά του. Ἀλίμονο! Εἴμαστε ὅλοι ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ, χαμόκλαδα τοῦ πεσμένου κυπαρισσιοῦ πού κάποτε στεκόταν μεγαλόπρεπα, πιά ψηλά ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα πλάσματα τοῦ Θεοῦ στόν παράδεισο. Χαμόκλαδα πού πνίγηκαν ἀπό τά γερά ζιζάνια πού πρόβαλαν στήν ἄγρια φύση, πού εἶχε γίνει πιά σάν ἓνα παραπέτασμα πού χώριζε τόν πρῶτο ἄνθρωπο ἀπό τήν πηγὴ τῆς ἀθάνατης ἀγάπης.

Ὁ ἅγιος Φιλάρετος Μόσχας λέει στήν ὁμιλία του στά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου: **«Στόν ἀναμάρτητο ἄνθρωπο ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ εἶναι πηγὴ εὐλογίας. Στόν πεσμένο ἄνθρωπο ἡ ἴδια εἰκόνα εἶναι μόνο ἐλπίδα εὐλογίας».**

Ἡ παρακοή κι ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ προπάτορά μας ἄλλαξαν πάραυτα, σάν μέ μαγικό ραβδί, ὅλη τήν κτίση γύρω του. Κι ἀμέσως ὁ πρῶτος ἄνθρωπος κυκλώθηκε ἀπό ἓνα στρατό, πού ἀποτελοῦνταν ἀπό ἀνυπάκουους καί ὑπερήφανους.

Ὅσο ὁ Ἀδάμ ἦταν ὑπάκουος καί ταπεινός ἐνώπιον τοῦ Δημιουργοῦ του, ὅλα γύρω του ἀνέπνεαν ὑπακοή καί ταπείνωση. Καί ὅμως, τί ἀλλαγὴ

ἔγινε «ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ»! Τὴν ἴδια στιγμή τῆς πτώσης τοῦ Ἀδάμ, ὅλα γύρω του ἔγιναν ἀνυπάκουα. Δίπλα του ἦταν ἡ παράκουη Εὐα. Παρῶν ἦταν κι ὁ ἀρχηγός καί διασπορέας τῆς παρακοῆς καί τῆς ὑπερηφάνειας, τό πνεῦμα τῆς παρακοῆς, ὁ σατανάς. Ἀλλά κι **ἡ φύση μπροστά του ἦταν πιά ἀνυπάκουη, ἐπαναστατική, ἐχθρική**. Καρποὶ πού ὡς τότε ἔλιωναν στό στόμα του μέ τή γλυκύτητά τους, τώρα ἄρχισαν νά τόν πικραίνουν. Ἡ χλόη πού κάλυπτε τὰ πόδια του μαλακά σάν μετάξι, ξαφνικά τόν πλήγωνε μέ ἀγκάθια. Τά λουλούδια πού χαίρονταν νά δίνουν τό ἄρωμά τους στόν κύριό τους, ἄρχισαν νά βγάζουν ζιζάνια γιά νά τόν κρατήσουν μακριά τους. Τά ἄγρια θηρία πού χαϊδεύονταν κοντά του σάν ἀθῶα ἀρνιά, ξαφνικά τοῦ ἔδειχναν τὰ δόντια τους μέ φλεγόμενα μάτια, ἐπιθετικά. Τά πάντα ἔπαιρναν κάποια ἐπιθετική κι ἐχθρική διάθεση πρὸς τόν Ἀδάμ. Ἔτσι τό πλουσιότερο ἀπὸ τὰ πλάσματα, τό πιό χαρισματοῦχο, τώρα ἔδειχνε τό πιό φτωχό. Πρὶν ἦταν στολισμένος μέ ἀγγελική δόξα, τώρα ἔγινε ταπεινός, καταφρονεμένος, γυμνός. Κι ἔνιωθε τόσο γυμνός, ὥστε ἔνιωσε τὴν ἀνάγκη νά δανειστεῖ ὑλικά ἀπὸ τὴ φύση γιά νά κρύψει τὴ γύμνια του, τόσο τὴ φυσική ὅσο καί τὴν πνευματική. Γιά τό σῶμα του ἀναζήτησε δέρματα ἀπὸ τὰ ζῶα καί φύλλα ἀπὸ τὰ δέντρα. Γιά τό πνεῦμα του ἄρχισε νά δανεῖζεται ἀπὸ ὅλα τὰ πλάσματα -ἀπὸ τὰ πλάσματα! - γνώση καί ικανότητες. Ἐκεῖνος πού πρὶν ἔπινε ἀπὸ τὴν ἀστείρευτη πηγὴ τῆς ζωῆς, τώρα ἦταν ἀναγκασμένος νά συντροφεύει τὰ ζῶα, νά σκύβει μαζί τους στή λάσπη καί νά πίνει νερό σέ γοῦρνες, γιά νά σβήσει τὴ φυσική μὰ καί τὴν πνευματική του δίψα.

Ἄς γυρίσουμε τώρα στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Ὅλα ἐδῶ εἶναι ὑπακοή καί ταπείνωση. Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ἐκπρόσωπος τῆς ἀγγελικῆς ὑπακοῆς καί ταπείνωσης. Ἡ Παρθένος Μαρία -ὑπακοή καί ταπείνωση. Ὁ Ἰωσήφ – ὑπακοή καί ταπείνωση. Οἱ ποιμένες – ὑπακοή καί ταπείνωση. Οἱ μάγοι ἀπὸ τὴν Ἀνατολή – ὑπακοή καί ταπείνωση. Οἱ ἄνεμοι ὑπακούουν, οἱ καταιγίδες ἐπίσης. Ὁ ἥλιος καί τό φεγγάρι κάνουν ὑπακοή, ὅπως κι οἱ ἄνθρωποι καί τὰ θηρία. Τά πάντα ὑπακούουν στό Νέο Ἀδάμ, ὅλα εἶναι ταπεινά μπροστά Του, γιατί κι ὁ ἴδιος κάνει ἀπροϋπόθετη ὑπακοή στόν Πατέρα Του, ταπεινώνεται μπροστά Του.

Εἶναι γνωστό πὼς ὅσο καλλιεργεῖ κανεὶς τὴ γῆ, μαζί μέ τούς καρπούς πού σπέρνει, φυτρώνουν κι ἄλλα χόρτα καί φυτὰ πού οὔτε τὰ ἔσπειρε κανεὶς οὔτε τὰ καλλιέργησε. Τό ἴδιο γίνεται καί μέ τίς ἀρετές. **Πρέπει νά φροντίζεις νά σπέρνεις καί νά καλλιεργεῖς στήν ψυχὴ**

σου τήν υπακοή καί τήν ταπείνωση καί θά δεῖς ὅτι μαζί τους θά ξεφυτρώσει ὀλόκληρη ἀνθοδέσμη ἀπό ἄλλες ἀρετες. Μιά ἀπ' αὐτές θά εἶναι ἡ ἀπλότητα, ἐσωτερική κι ἐξωτερική. Ἡ υπάκουη καί ταπεινή Παρθένος Μαρία ἦταν ταυτόχρονα στολισμένη καί μέ παιδική ἀπλότητα. Τό ἴδιο γινόταν καί μέ τό δίκαιο Ἰωσήφ, καθώς καί μέ τούς Ἀποστόλους κι Εὐαγγελιστές. **Πρόσεξε μέ τί ἀπαράμιλλη ἀπλότητα περιγράφουν οἱ Εὐαγγελιστές τά ὑψίστα ἱστορικά γεγονότα πού ἀναφέρονται στή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς κτίσης ὀλόκληρης. Μπορεῖς νά φανταστεῖς μέ πόσες λεπτομέρειες καί παραστατικότητα θά περιέγραφε ἕνας κοσμικός συγγραφέας τήν ἔγερση τοῦ Λαζάρου, γιά παράδειγμα, ἄν εἶχε παραστεῖ μάρτυρας σ' ἕνα τέτοιο περιστατικό; Ἡ τί εἶδους πρόζα ἢ δράμα θά ἔχε γράψει γιά ὅλα ὅσα δοκίμασε ἡ ψυχὴ τοῦ υπάκουου, ταπεινοῦ καί ἀπλοῦ Ἰωσήφ τῆ στιγμὴ πού ἀνακάλυψε πῶς ἡ κόρη πού εἶχε ἀναλάβει νά προστατέψει μέ τή μνηστεία ἦταν ἔγκυος; Κι αὐτά τά περιγράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς στό Εὐαγγέλιο τῆς σημερινῆς ἡμέρας μέ λίγες ἀπλές προτάσεις: «Τοῦ δέ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης γάρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου» (Ματθ. α' 18).**

***

Λίγο νωρίτερα ὁ Εὐαγγελιστὴς εἶχε ἀναφέρει τὴ γενεαλογία τοῦ Ἰησοῦ ἢ μᾶλλον τοῦ δικαίου Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴ φυλὴ Ἰούδα τοῦ οἴκου Δαβίδ. Στὴ γενεαλογία αὐτὴ ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀναφέρει ἄντρες πού γεννήθηκαν μέ φυσικὸ τρόπο ἀπὸ ἄλλους ἄντρες, ὅπως γεννιοῦνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στὴ γῆ. Καί ξαφνικὰ ἐξιστορεῖ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ λέγοντας: Τοῦ δέ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν... **θέλοντας μ' αὐτό τό «δέ» νά δείξει τὸν ἀσυνήθιστο καί ὑπερφυσικὸ τρόπο τῆς γέννησής Του,** πού διαφέρει διαμετρικὰ ἀπὸ τὸν τρόπο γέννησης ὅλων τῶν προγόνων τοῦ Ἰωσήφ πού ἀνέφερε πρὶν. Ἡ Μαρία, ἡ μητέρα του, ἦταν μνηστευμένη μέ τὸν Ἰωσήφ. Στά μάτια τοῦ κόσμου ἡ μνηστεία αὐτὴ ἦταν σὰν μιά προετοιμασία γιά ἔγγαμη ζωὴ. Στά μάτια τοῦ Ἰωσήφ καί τῆς Μαρίας ὅμως τά πράγματα δέν ἔδειχναν ἔτσι. Ἡ Μαρία ἦταν καρπὸς δακρύων καί προσευχῆς. Ἀφιερώθηκε στό Θεό ἀπὸ τούς γονεῖς της. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ της ἡ ἴδια δέχτηκε μέ τὴ θέλησή της τὴν ἀφιέρωση πού ἔκαναν οἱ γονεῖς της, ὅπως φαίνεται κι ἀπὸ τὴν πολυετὴ ὑπηρεσία της στό ναὸ τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἄν εἶχε ἀκολουθήσει τὴν κλίση της, σίγουρα θά εἶχε περάσει τό ὑπόλοιπο

τοῦ βίου της στό Ναό ὅπως ἡ προφήτιδα Ἄννα, ἡ κόρη τοῦ Φανουήλ (Πρβλ. Λουκ. β' 36-37). Ὁ νόμος ὁμως ὄριζε διαφορετικά. Κι ἔτσι ἔπρεπε νά γίνουν τά πράγματα. Ἀρραβωνιάστηκε μέ τόν Ἰωσήφ. Κι αὐτό ὄχι γιά νά ζήσει ἔγγαμη ζωή, ἀλλ' ἀκριβῶς **γιά ν' ἀποφύγει τό γάμο**. Ὅλες οἱ λεπτομέρειες τῆς μνηστείας της καί τό νόημά της ὑπάρχουν στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Κι ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐκτιμοῦσαν τήν παράδοση πού ἀναφέρεται στή Μητέρα τοῦ Θεοῦ, στό δίκαιο Ἰωσήφ καί σ' ὄλους ἐκείνους πού ἐμπλέκονται στό Εὐαγγέλιο μέ τό θέμα αὐτό, ὅπως ἐκτιμοῦν τίς ἄλλες παραδόσεις (μερικές μάλιστα ἀπό τίς πιό ὑπερβολικές) γιά βασιλιάδες, ἐπαναστάτες καί σοφούς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τό νόημα τῆς μνηστείας τῆς Παναγίας Παρθένου μέ τόν Ἰωσήφ θά ἦταν ξεκάθαρο σέ ὄλους.

(Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος λέει πώς ἡ Παρθένος μνηστεύθηκε «ὥστε ἡ γέννησή Του νά μείνει κρυφή στό διάβολο. Ὡστε ὁ διάβολος νά νομίσει πώς ὁ Ἰησοῦς γεννήθηκε ἀπό μιά ἔγγαμη γυναίκα, ὄχι ἀπό Παρθένο». Τό ἴδιο τό συναντᾶμε καί στόν Ἱερώνυμο στά Σχόλια στό Ματθαῖο καί στόν ἅγιο Γρηγόριο Νεοκαισαρείας στή Δεύτερη Ὁμιλία στόν Εὐαγγελισμό).

Πρίν ἢ συνελθεῖν αὐτούς... Τά λόγια αὐτά δέ σημαίνουν πώς μετά συνῆλθαν σάν ἀντρόγυνο ἢ πώς αὐτό βρισκόταν στό νοῦ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Ὁ Εὐαγγελιστής στήν περίπτωση αὐτή ἐνδιαφέρεται μόνο νά περιγράψει τή γέννηση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τίποτ' ἄλλο. Τά παραπάνω λόγια τά γράφει γιά νά δείξει πώς ἡ γέννησή Του δέν ἔγινε ἀπό μίξη ἄντρα καί γυναίκας. Ἐπομένως τά λόγια τοῦ Εὐαγγελιστοῦ πρέπει νά τά ἐννοήσουμε ὡς ἐξῆς: «καί χωρίς νά συνέλθουν μεταξύ τους, εὐρέθη ἐν γαστρί ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου». **Μόνο ἐκ Πνεύματος Ἁγίου θά μπορούσε νά γεννηθεῖ** Ἐκεῖνος πού, μέσα στή βασιλεία τοῦ σκότους καί τοῦ πονηροῦ, ἔμελλε νά ιδρύσει τή Βασιλεία τοῦ Πνεύματος τοῦ φωτός καί τῆς ἀγάπης. Πῶς θά μπορούσε νά ἐκπληρώσει τή θεϊκή ἀποστολή Του στή γῆ, ἂν εἶχε ἔρθει ὅπως ὄλοι οἱ φυσιολογικοί ἄνθρωποι πού **εἶναι αἰχμαλωτισμένοι ἀπό τήν ἁμαρτία καί δέσμιοι τῆς φθορᾶς**; Θά ἦταν τότε σά νά βάζουμε καινούργιο κρασί σέ παλιά ἀσκιά. Ἐκεῖνος πού ἦρθε γιά νά σώσει τόν κόσμο **θά εἶχε κι αὐτός ἔτσι ἀνάγκη νά σωθεῖ**. Ὁ κόσμος θά μπορούσε νά σωθεῖ μόνο μ' ἓνα θαῦμα τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στόν κόσμο αὐτό πίστευαν. Κι ὅταν τό θαῦμα τοῦ Θεοῦ ἐπιτελέστηκε δέν ἔπρεπε ν' ἀμφισβητηθεῖ. Ἐπρεπε νά τό

πιστέψουν καί νά τό ἐκτιμήσουν, γιατί ἀπ' αὐτό προκύπτει λύτρωση καί σωτηρία.

Πῶς ἀντέδρασε ὁ Ἰωσήφ μέ τό πού ἔμαθε γιά τήν ἐγκυμοσύνη τῆς Παρθένου Μαρίας; «Ἰωσήφ δέ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καί μή θέλων αὐτήν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν» (Ματθ. α' 19). Ὅπως βλέπουμε, ἐνήργησε σύμφωνα μέ τό νόμο τοῦ Θεοῦ. Ἐκανε ὑπακοή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως τουλάχιστον αὐτός εἶχε ἀποκαλυφθεῖ στους Ἰσραηλίτες. Ἐνήργησε ὅμως καί μέ ταπείνωση ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ σοφός Σολομών προειδοποιεῖ: «Μή δικαιοῦ ἐναντι Κυρίου». **Μὴν ἐφαρμόζεις σκληρή δικαιοσύνη σ' αὐτούς πού ἀμάρτησαν. Νιῶσε τή δική σου ἀδυναμία, τίς δικές σου ἀμαρτίες, καί προσπάθησε νά ἐλαφρύνεις τή δικαιοσύνη σου πρὸς τοὺς ἀμαρτωλοὺς.** Ἐμποτισμένος μέ τέτοιο πνεῦμα ὁ Ἰωσήφ, δέν ἤθελε νά παραδώσει στή δικαιοσύνη τήν Παρθένο Μαρία γιά τήν ἀμαρτία πού ὑποπτευόταν. Καί μή θέλων αὐτήν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ἡ πρόθεσή του αὐτή μᾶς δείχνει τί **ὑποδειγματικός ἄνθρωπος** ἦταν ὁ Ἰωσήφ. Ὑποδειγματικός στή δικαιοσύνη καί τό ἔλεος, ὅπως τόν ἤθελε τό πνεῦμα τοῦ παλιοῦ νόμου. Γιά τόν Ἰωσήφ ὅλα ἦταν ἀπλά καί καθαρὰ, ὅπως στήν ψυχὴ κάθε θεοφοβούμενου ἀνθρώπου.

Αὐτά σκεφτόταν ὁ Ἰωσήφ. Βρῆκε ἕναν πολὺ κατάλληλο τρόπο γιά νά δώσει λύση στό πρόβλημα. Ξαφνικά ὅμως ἐπενέβη ὁ οὐρανὸς στό σχέδιό του δέχτηκε μιά ἀναπάντεχη ἐντολή: «Ταῦτα δέ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ, υἱὸς Δαυΐδ, μὴ φοβηθεῖς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστὶν ἁγίου» (Ματθ. α' 20). Ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ πού λίγο νωρίτερα εἶχε ἀνακοινώσει στήν Παρθένο τὴν ἔλευση τοῦ Θεανθρώπου στὸν κόσμον, τώρα ἔρχεται νά ξεκαθαρίσει σ' αὐτόν τὰ πράγματα. Ἡ ἀμφιβολία τοῦ Ἰωσήφ ἦταν ἕνα ἐμπόδιο σ' αὐτό τό σχέδιο. Ἕνα μεγάλο καί ἐπικίνδυνο ἐμπόδιο πού πρέπει νά παραμεριστεῖ. Γιά νά δείξει πόσο εὐκόλο εἶναι γιά τίς οὐράνιες δυνάμεις νά κάνουν πράγματα πού εἶναι πολὺ δύσκολα γιά τοὺς ἀνθρώπους, ὁ ἄγγελος δέν τοῦ ἐμφανίστηκε σέ ὄραμα, ἀλλὰ στὸν ὕπνο του, σέ ὄνειρο. Μέ τὰ λόγια αὐτά στὸν Ἰωσήφ, τὸν υἱὸ τοῦ Δαβίδ, ὁ ἄγγελος θέλησε ἀπὸ τὴ μιά νά τὸν ἐπιβραβεύσει κι ἀπὸ τὴν ἄλλη νά τὸν προειδοποιήσει. Σὰν ἀπόγονος τοῦ Βασιλιᾶ Δαβίδ πρέπει νά χαρεῖς περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἄνθρωπο

για τό μυστήριο αυτό καί πρέπει νά τό κατανοήσεις καλύτερα από κάθε άλλον.

Γιατί όμως ο άγγελος αποκαλεί τήν Παρθένο γυναίκα του; Μή φοβηθείς παραλαβεῖν Μαριάμ τήν γυναϊκά σου, τοῦ εἶπε. Μέ τόν ἴδιο τρόπο πού ο Κύριος εἶπε στή μητέρα Του από τό σταυρό: «Γύναι, ἴδε ο υἱός σου», καί στό μαθητή Του, «ίδού ἡ μήτηρ σου» (Ἰωάν. ιθ' 26-27). **Ὁ οὐρανός δέ λέει παραπανίσια λόγια. Κι ἄν αυτό δέν ἦταν ἀπαραίτητο, γιατί νά τό πεῖ ο άγγελος; Ἄν τό γεγονός ὅτι ο άγγελος ἀποκάλεσε τή Μαρία γυναίκα τοῦ Ἰωσήφ ἔχει γίνει πέτρα σκανδάλου σέ μερικούς ἄπιστους, αυτό εἶναι **μιά ἄμυνα τῆς ἀγνότητος ἐναντίον τῆς ἀνηθικότητος**. Γιατί τά λόγια τοῦ Θεοῦ δέν ἀπευθύνονται μόνο σέ ἀνθρώπους, ἀλλά σ' ὅλους τούς κόσμους, ἀγαθούς καί πονηρούς. Ἐκεῖνος πού θέλει νά εἰσχωρήσει στήν καρδιά τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, τότε θά πρέπει νά βλέπει καί μέ τό μάτι τοῦ Θεοῦ ὅλα τά πράγματα, ὁρατά καί ἀόρατα.**

«Τό γάρ ἐν αὐτῇ γεννηθέν ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἁγίου». Αὐτή εἶναι **θεϊκή ἐνέργεια, ὄχι ἀνθρώπινη**. Μήν προσέχεις τή φύση, μή φοβᾶσαι τούς νόμους της. Αὐτή εἶναι ἐνέργεια Ἐκεῖνου πού εἶναι μεγαλύτερος από τή φύση, ἰσχυρότερος από τό νόμο. Χωρίς αὐτόν δέ θά ὑπῆρχε φύση, οὔτε καί νόμος της βέβαια.

Ἄπ' ὅσα εἶπε ο άγγελος στόν Ἰωσήφ εἶναι φανερό πώς ἡ **Παρθένος Μαρία δέν τοῦ εἶχε πεῖ τίποτα γιά τήν προηγούμενη συνάντησή της μέ τόν ἀρχάγγελο Γαβριήλ**. Εἶναι φανερό ἐπίσης πώς τώρα, πού ο Ἰωσήφ θέλησε νά τήν διώξει, **δέ δικαιολογήθηκε μέ κανένα τρόπο**. Τό μήνυμα τοῦ ἀγγέλου, ὅπως κι ὅλα τά οὐράνια μυστήρια πού τῆς ἀποκαλύπτονταν στή συνέχεια, ἡ Μαρία τά «Διετήρει...ἐν τῇ καρίᾳ αὐτῆς» (Λουκ. β' 51). **Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ κι ἡ ὑπακοή της σ' Αὐτόν τήν ἔκαναν νά μήν τή νοιάζει ἄν ταπεινώνεται μπροστά στους ἀνθρώπους**. «Ἄν τά βάσανά μου εἶναι εὐάρεστα στό Θεό, γιατί νά μήν τά ὑπομείνω;» ἔλεγε κάποιος από τούς ἁγίους Μάρτυρες ἀργότερα. Ἡ πάναγνη Παρθένος πού ζοῦσε μέ ἀδιάλειπτη προσευχή καί θεωρία τοῦ Θεοῦ σίγουρα **θά μποροῦσε νά πεῖ: «Ἄν ἡ ταπείνωσή μου εἶναι εὐάρεστη στό Θεό, γιατί νά μήν τήν ὑπομείνω; Μοῦ ἀρκεῖ νά εἶμαι δίκαιη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πού ἐτάζει καρδίας, κι ο κόσμος ἄς μοῦ συμπεριφερθεῖ ὅπως θέλει»**. Γνώριζε καλά πώς ο κόσμος δέ θά μποροῦσε νά τῆς κάνει τίποτα ἄν ο Θεός δέν τό ἐπέτρεπε. Τί γνήσια ταπείνωση εἶναι αὐτή, τί θαυμαστή ἀφοσίωση στό

θέλημά Του! Άλλά και τί ήρωικό φρόνημα διακρίνει κανείς σέ μιά λεπτή κι ευαίσθητη παρθένο!

Οί άμαρτωλοί, σήμερα όπως και παλιά, καλοϋν ψευδομάρτυρες γιά νά τούς δικαιώσουν. Ή Παρθένος Μαρία, αντίθετα, δέν είχε κανέναν άνθρωπο νά μαρτυρήσει υπέρ της, αλλά ούτε και προσπάθησε νά δικαιολογηθεϊ. Μάρτυρα είχε μόνο τόν παντοδύναμο Θεό. **Δέν ταράχτηκε, έμεινε ήρεμη και σιωπηλή. Περίμενε μόνο τό Θεό νά τήν δικαιώσει, όποτε Έκεϊνος τό έκρινε.** Κι ό Θεός δέν άργησε νά δικαιώσει τήν έκλεκτή Του. Ό ίδιος άγγελος πού τής είχε αποκαλύψει τό μέγα μυστήριο τής σύλληψής της, έσπευσε τώρα νά μιλήσει έκ μέρους τής σιωπηλής Παρθένου. Κι άφοϋ έξήγησε στόν Ίωσήφ όσα είχαν προηγηθεϊ, ό άγγελος τοϋ Θεοϋ προχώρησε και τοϋ έξήγησε αυτό πού έπρεπε νά γίνει:

«Τέξεται δέ υιόν και καλέσεις τό όνομα αυτοϋ Ίησοϋν· αυτός γάρ σώσει τόν λαόν αυτοϋ από τών άμαρτιών αυτών» (Ματθ. α΄ 21). Λέει ό ιερός Χρυσόστομος: **«Δέν είπε ό άγγελος, θά σοϋ κάνει γιό, αλλά τέξεται, θά γεννήσει. Γιατί ό υιός αυτός δέν προοριζόταν μόνο γιά εκείνον, αλλά και γιά τόν κόσμο όλόκληρο».** Ό άγγελος είπε στόν Ίωσήφ νά φερθεϊ στό Νεογέννητο σά νά ΄ταν πραγματικός του πατέρας. Και καλέσεις τό όνομα αυτοϋ, τοϋ είπε. «Ίησοϋς» σημαίνει «Σωτήρ». Γι΄ αυτό κι ή επόμενη παράγραφος αρχίζει μέ τό «αυτός γάρ», πού είναι αιτιολογικό. Γιατί Αυτός θά σώσει. Έξηγεϊ έτσι γιατί παίρνει τήν έντολή νά τόν όνομάσει Ίησοϋ, δηλαδή Σωτήρα.

Ό αρχάγγελος είναι άληθινός άγγελιοφόρος τοϋ Θεοϋ. Αυτά πού λέει, τοϋ τά είπε ό Θεός. Βλέπει τήν άλήθεια τοϋ Θεοϋ. Γι΄ αυτόν ή φύση κι οι νόμοι της είναι σά νά μήν υπάρχουν. Τό μόνο πού γνωρίζει είναι ή παντοδυναμία τοϋ ζώντος Θεοϋ, όπως κάποτε τή γνώριζε κι ό Άδάμ. Λέγοντας «αυτός γάρ σώσει τόν λαόν αυτοϋ από τών άμαρτιών αυτών», ό αρχάγγελος **αποκάλυψε τό μέγιστο έργο τοϋ Χριστοϋ.** Ό Χριστός έπρεπε νά έρθει γιά νά σώσει τόν κόσμο **όχι από κάποιο έξωτερικό κακό** αλλά από τό μέγιστο κακό: **τήν άμαρτία.** Γιατί ή άμαρτία είναι ή πηγή κάθε κακοϋ στόν κόσμο. Ό Χριστός ήρθε γιά νά σώσει τό δέντρο τής ανθρωπότητας **όχι από κάποιο πλήθος κάμπιες πού κατατρώνουν τά φύλλα του κάθε χρόνο, αλλά από τό σκουλήκι πού καταστρέφει τίς ρίζες του και τό μαραίνει.** Δέν ήρθε γιά νά σώσει τόν άνθρωπο από τούς ανθρώπους, τό λαό από τούς λαούς, αλλά **νά σώσει όλους τούς ανθρώπους κι όλους τούς λαούς από τό σατανά,** τόν σπορέα κι αρχηγό

τῆς ἁμαρτίας. Δέν ἦρθε σάν τούς Μακκαβαίους ἢ τόν Βαραββά γιά νά ξεσηκώσει ἐπανάσταση ἐναντίον τῶν Ρωμαίων πού καταπίεζαν τούς Ἰσραηλίτες καί τούς δυνάστευαν. Ἦρθε ὡς ἀθάνατος καί παγκόσμιος γιατρός, μπροστά στόν Ὅποιο ἔρχονταν Ἰσραηλίτες καί Ρωμαῖοι, Ἕλληνες καί Αἰγύπτιοι κι ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοί τῆς γῆς, ἄρρωστοι καί ταλαίπωροι, γιά ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπό τόν ἕνα καί μόνο ἰό: τήν ἁμαρτία. Ὁ Χριστός ἐκπλήρωσε ἀργότερα στό ἀκέραιο τήν προφητεία τοῦ ἀρχάγγελου. **«Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι», ἦταν ἡ νικηφόρα διακήρυξή Του σέ ὅλη τή διάρκεια τῆς ἐπίγειας διακονίας Του στούς ἀνθρώπους.** Τά λόγια αὐτά περιέχουν μέσα τους τόσο τή **διάγνωση τῆς ἀρρώστιας** ὅσο καί τή **θεραπεία**. Ἀμαρτία εἶναι ἡ διάγνωση τῆς ἀρρώστιας. Ἄφεση ἁμαρτιῶν εἶναι ἡ θεραπεία. **Ὁ Ἰωσήφ ἦταν ὁ πρῶτος θνητός τῆς Νέας Κτίσης πού ἀξιώθηκε νά γνωρίσει τόν ἀληθινό σκοπό τῆς ἔλευσης τοῦ Μεσσία καί τήν ἀληθινή φύση τῆς διακονίας Του.**

Αὐτά πού εἶπε ὡς τώρα ὁ ἀρχάγγελος στόν Ἰωσήφ ἦταν ἀρκετά γιά νά τόν κάνουν νά ὑπακούσει στήν καινούργια καί ἄμεση αὐτή ἐντολή τοῦ Θεοῦ, ν' ἀφήσει κατά μέρος κάθε σκέψη πού εἶχε κάνει γιά ν' ἀπομακρύνει τή Μαρία. Ὁ οὐρανός διατάζει κι ὁ Ἰωσήφ ὑπακούει. **Αὐτός ὅμως δέν εἶναι ἕνας συνηθισμένος τρόπος γιά τόν οὐρανό, νά δίνει δηλαδή ἐντολές στούς ἀνθρώπους χωρίς νά καταφύγει στήν κατανόησή τους καί νά ζητήσει τήν ἐλεύθερη ἀποδοχή τους.** Ἀπό τήν ἀρχή τῆς Δημιουργίας εἶναι φανερό πώς ὁ Θεός ἤθελε τόν ἄνθρωπο **νά ἐνεργεῖ μέ ἐλεύθερη θέληση, νά ἔναι ἐλεύθερη ὕπαρξη.** Στήν ἐλευθερία, στήν ἐλεύθερη ἀπόφαση τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται **ὅλο τό μεγαλεῖο τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης.** Χωρίς ἐλευθερία ὁ ἄνθρωπος θά ἔταν μόνο ἕνα μηχανικό δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ἐνεργούμενό Του, πού θά λειτουργοῦσε μόνο μέ τή θέληση καί τή δύναμή Του. Ὑπάρχουν πολλά τέτοια πλάσματα τοῦ Θεοῦ στή φύση. Γιά τόν ἄνθρωπο ὅμως προόρισε μιά ξεχωριστή θέση, **ἦταν ἐλεύθερος νά πιστεύει στό Θεό ἢ νά στραφεῖ ἐναντίον Του,** νά ζήσει ἢ νά πεθάνει. Ἦταν μιά πολύ τιμητική θέση, **ἀλλά ταυτόχρονα καί πολύ ἐπικίνδυνη.** Ἡ ἐντολή πού ἔδωσε ὁ Θεός στόν Ἀδάμ δέν ἦταν κάτι ἀπλό: «Ἀπό παντός ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ, ἀπό δέ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκεις καλόν καί πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ». Καί πρόσθεσε στή συνέχεια: «ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε» (Γεν. β' 16-17). Μέ τήν τελευταία αὐτή φράση ὁ Θεός ἔδωσε στόν ἄνθρωπο τήν ἀφορμή νά κατανοήσει γιατί δέν

ἔπρεπε νά φάει ἀπό τόν ἀπαγορευμένο καρπό. «Ἴ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε».

Μέ τόν ἴδιο τρόπο ἐνεργεῖ τώρα ὁ ἄγγελος στόν Ἰωσήφ. Ἄφοῦ τοῦ ἔδωσε τήν ἐντολή νά κρατήσῃ τή Μαρία καί νά μήν τήν ἐγκαταλείψῃ, ἀφοῦ τοῦ ἐξήγησε πώς ὁ καρπός τῆς παρθενικῆς κοιλιᾶς ἦταν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, ὁ ἀρχάγγελος θυμίζει στόν Ἰωσήφ ὅσα προφήτεψε ὁ μέγας προφήτης: «Ἰδού ἡ παρθένος ἐν γαστρί ἔξει καί τέξεται υἱόν, καί καλέσουσι τό ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ἠσ. ζ' 14). Καί ὁ Ματθαῖος δίνει στή συνέχεια τήν ἐξήγηση: «ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ματθ. α' 23).

Αὐτό πού εἰπώθηκε νωρίτερα καί καλέσεις τό ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν δέν ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ αὐτό πού ἀναφέρεται ἐδῶ καί καλέσουσι τό ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Στήν πρώτη περίπτωση ὁ Ἰωσήφ πῆρε τήν ἐντολή νά τόν ὀνομάσῃ Ἰησοῦ, δηλαδή Σωτήρα. Στή δεύτερη ἀναφέρεται πώς τό παιδίον θά ὀνομαστεῖ ἀπό ἀνθρώπους καί λαούς Ἐμμανουήλ (ὁ Θεός μεθ' ἡμῶν). Καί τό ἕνα ὄνομα καί τό ἄλλο δίνουν, τό καθένα μέ τόν τρόπο του, **πλήρες νόημα τῆς αἰτίας τῆς ἔλευσης τοῦ Χριστοῦ στόν κόσμον καί τῆς διακονίας Του σ' αὐτόν. Θά ἔρθῃ γιά νά συγχωρήσῃ ἁμαρτίες, νά σπλαχνιστεῖ τούς ἀνθρώπους καί νά τούς λυτρώσῃ ἀπό τήν ἁμαρτία, καί γι' αὐτό θά ὀνομαστεῖ Ἰησοῦς (Σωτήρας).** «Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μή εἷς ὁ Θεός;» (Μαρκ. β' 7). Κανένας ἄνθρωπος στόν κόσμον. Καμιά ὑπαρξη, οὔτε στόν οὐρανό οὔτε στή γῆ δέν ἔχει τό δικαίωμα νά συγχωρεῖ ἁμαρτίες, νά λυτρώσῃ ἀπό τήν ἁμαρτία, ἀλλά **μόνο ὁ Θεός**. Γιατί ἡ ἁμαρτία εἶναι σκουλήκι στήν καρδιά τῆς ἀρρώστιας αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Κανένας δέ γνωρίζει τόν ἀβυσσαλέο τρόπο τῆς ἁμαρτίας ὅπως ὁ ἀναμάρτητος Θεός. Καί κανένας δέν μπορεῖ ν' ἀποκαλύψῃ καί νά καταστρέψῃ τό σκουλήκι τῆς ἁμαρτίας, παρά μόνο ὁ Θεός. Ἔτσι, ἀφοῦ ὁ Ἰησοῦς συγχωροῦσε ἁμαρτίες κι ἔκανε τούς ἀνθρώπους ὑγιεῖς, **εἶναι Θεός ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους**. Ἄν κάποιος ἔπρεπε νά βάλῃ τά ὀνόματα μέ τή σειρά, πρῶτα ἔπρεπε ν' ἀναφερθεῖ τό ὄνομα Ἐμμανουήλ κι ἔπειτα τό Ἰησοῦς. Γιά νά φέρῃ σέ πέρας τό ἔργο τῆς σωτηρίας ὁ νεογέννητος Θεάνθρωπος, ἔπρεπε νά εἶναι Ἐμμανουήλ, **ὁ Θεός μεθ' ἡμῶν**. Μέ ὅποια σειρά καί νά βάλῃ κανεῖς τά ὀνόματα ὅμως, καί τά δύο ἔχουν τό ἴδιο νόημα: Ἐμμανουήλ εἶναι ὁ Σωτήρας καί Σωτήρας εἶναι ὁ Ἐμμανουήλ. Σέ κάθε περίπτωση ἕνα πράγμα εἶναι πιό σαφές ἀπ' ὅτιδήποτε ἄλλο. Πώς δέν

ὕπάρχει σωτηρία στὸν κόσμον ἂν ὁ Θεὸς δὲν ἔρθει σ' αὐτόν, δὲν ἐνανθρωπήσει. Πῶς δὲν ὑπάρχει λύτρωση καὶ σωτηρία γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἂν ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μαζί μας ὄχι σὰν ἰδέα ἢ ἓνα ὄμορφο ὄνειρο, ἀλλὰ ὅπως εἴμαστε, μέ ψυχὴ, μέ σῶμα, φτωχοὶ καὶ ταλαιπωρημένοι καὶ τελικά, σ' αὐτό πού διαφέρουμε ὅλοι ἀπὸ τὸ Θεό, θνητοί, ὑποκείμενοι στό θάνατο. Γι' αὐτό καὶ **κάθε πίστη πού διδάσκει πῶς ὁ Θεὸς δὲ σαρκώθηκε ἢ πῶς δὲν μπορεῖ νὰ σαρκωθεῖ, εἶναι ψεύτικη.** Γιατί παρουσιάζει τὸ Θεό ὡς ἀδύνατο, ὡς κάποιον πού δὲν προνοεῖ καὶ δὲ φροντίζει. Τὸν θεωρεῖ μητριά, ὄχι μητέρα. Τὸν δείχνει ἀδύναμο, ἀφοῦ τὸν κρατᾷ πάντα μακριὰ ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη μάχη: τὴ μάχη ἐναντία στό σατανά, τὴν ἁμαρτία καὶ τὸ θάνατο. Ὁ σατανὰς πρέπει νὰ περιοριστεῖ. Ἡ πρώτη ἀνάπτυξη τῆς ἁμαρτίας πρέπει νὰ ξεριζωθεῖ ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ γλῶσσα τοῦ ὄφει πρέπει νὰ συνθλιβεῖ. Πρέπει ν' ἀναληφθεῖ ἓνα ἔργο πού εἶναι μεγαλύτερο καὶ δυσκολότερο ἀπὸ ἐκεῖνο πού εἶχε ὁ Ἄτλαντας νὰ μεταφέρει στοὺς ὤμους του τὸν κόσμο. Ὁ Θεὸς μας τὴν ἔκανε αὐτὴν τὴ μάχη καὶ τὴν ἔκανε νικηφόρα. Οἱ ἀνθρώποι πού ἔχουν διαφορετικὴ πίστη φοβοῦνται ἀκόμα καὶ μέ τὴ σκέψη τους νὰ ἐπιτρέψουν στό Θεό τους νὰ κάνει τέτοια μάχη, ὅπου οἱ ἐχθροὶ τους μπορεῖ νὰ βγοῦν νικητές. Τί σοὶ μητέρα μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτὴ πού δὲν σκύβει ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸ παιδί της νὰ τὸ παίξει, νὰ τὸ παρηγορήσει, νὰ τοῦ συγσπλαγιάσει; Πολύ περισσότερο μάλιστα ὅταν τὸ παιδί της κινδυνεύει ἀπὸ πυρκαγιά ἢ ἀπὸ ἄγρια θηρία;

Ἄχ, Κύριε! Συγχώρεσέ μας πού κάνουμε τέτοιες σκέψεις, πού ἔχουμε τέτοιους προβληματισμούς. Πῶς θὰ μποροῦσες νὰ εἶσαι ὁ στοργικὸς Δημιουργὸς ἂν ἡ εὐσπλαχνία Σου δὲ σέ παρακινούσε **νὰ κατέβεις στὴ γῆ καὶ νὰ κινηθεῖς ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους;** Πῶς θὰ μποροῦσες νὰ κοιτάξεις τὴν ἀθλιότητά μας ἀπὸ ἀπόσταση ἀσφαλείας καὶ νὰ μὴ βάλεις τὸ χέρι Σου στὴ φωτιά γιὰ μᾶς ἢ νὰ κατέβεις στό λάκκο ὅπου εἴμαστε ἐγκλωβισμένοι μαζί μέ ἄγρια θηρία;

Κατέβηκες πραγματικὰ ἀνάμεσά μας, ἔκανες πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅ,τι ἀπαιτεῖ ὁποιοδήποτε εἶδος ἀνθρώπινης ἀγάπης. **Ἐλαβες σάρκα, γιὰ νὰ σώσεις ἐκείνους πού φοροῦν σάρκα. Ἦπιες ἀπὸ τὸ ποτήρι τῶν θλίψεων ὅλων τῶν πλασμάτων Σου, χωρὶς νὰ τὸ μοιραστεῖς μέ κανέναν, τὸ ρούφηξες ὅλο μόνος Σου.** Γι' αὐτό εἶσαι ὁ Σωτήρας μας, γιατί ἔζησες ἀνάμεσά μας, ἂν καὶ εἶσαι Θεός. Ἐζησες ὡς Θεὸς ἀνάμεσά μας γιατί ἦσαν ὁ Σωτήρας μας. Δόξα Σοι, Ἰησοῦ, Ἐμμανουήλ!

Ἦς πᾶμε πίσω στὸν Ἰωσήφ τώρα. Εἶδε πάρα πολύ καθαρά, μέ φόβο καί δέος, πὼς γύρω του ὑφαινόταν ἓνα χαλί πού ὁμως ἦταν διάφανο σάν τό φῶς τοῦ ἡλίου κι εὐχάριστο σάν τόν ἀέρα. Ἐνα χαλί τοῦ ὁποίου καμβάς ἦταν ὁ Παντοδύναμος, τά μεταξωτά νήματα οἱ ἄγγελοι κι ὅλη ἡ κτήση. Ἦταν προορισμός του νά λειτουργήσει ὡς ὄργανο τοῦ Θεοῦ σ' αὐτό τό χαλί τῆς Νέας Κτίσης. **Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι σίγουρος πὼς μέσ' ἀπ' αὐτόν ἐνεργεῖ ὁ Θεός, εἶναι ἀδύναμος, διστακτικός, προσεχτικός, ὅταν ὁμως νιώσει πὼς ὁ Θεός τόν ἔχει πάρει στά χέρια Του, ὅπως ὁ σιδηρουργός κρατάει τό σίδερο γιά νά φτιάξει ἓνα ἐργαλεῖο, τότε αἰσθάνεται ταυτόχρονα δυνατός καί ταπεινός, ἀποφασιστικός στίς ἐνέργειές Του, στηριγμένος ἀπό τό Θεό.**

Ὅταν ξύπνησε ὁ Ἰωσήφ ἔπραξε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ ἄγγελος. Πῆρε τή Μαρία μαζί του «καί οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὔ ἔτεκε τόν υἱόν αὐτῆς τόν πρωτότοκον, καί ἐκάλεσε τό ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν» (Ματθ. α' 25). **Ὅταν διαβάζουμε τό εὐαγγέλιο πρέπει νά προσπαθοῦμε νά μποῦμε στό πνεῦμα στό εὐαγγελιστή, ὄχι νά προβάλουμε τό δικό μας πνεῦμα στό εὐαγγέλιο.** Ὁ εὐαγγελιστής μιλάει μέ θαυμασμό γιά τή θαυμαστή γέννηση τοῦ Σωτήρα μας. Βασικό μέλημά του εἶναι νά μᾶς δείξει ὅτι ἡ γέννηση αὐτή ἔγινε μέ θαυμαστό τρόπο. Αὐτό πού τονίζει ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος στό εὐαγγέλιο εἶναι ἤδη ἡ τέταρτη ἀπόδειξη τοῦ γεγονότος αὐτοῦ. **Πρῶτα** λέει πὼς ἡ Παρθένος Μαρία ἦταν ἀπλά μνηστευμένη μέ τόν Ἰωσήφ. **Δεύτερο**, ὅτι εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. **Τρίτο**, ὅτι ὁ ἄγγελος ἔδειξε σέ ὄνειρο πὼς ἡ ἐγκυμοσύνη της ἦταν θαυμαστή, ὑπερφυσική. Καί **τέταρτο**, βλέπουμε τώρα ὅτι ὁ ἄγγελος ἐπαναλαμβάνει μέ τά λόγια αὐτά πὼς ὁ Ἰωσήφ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὔ ἔτεκε τόν υἱόν αὐτῆς τόν πρωτότοκον.

Εἶναι καθαρότερο κι ἀπό τό φῶς τῆς ἡμέρας πὼς ὁ εὐαγγελιστής ἐδῶ δέ λέει σέ καμιά περίπτωση πὼς μετά τή γέννηση ὁ Ἰωσήφ εἶχε σαρκικές σχέσεις μέ τή Μαρία. Αὐτό πού δέν ἔγινε ἕως οὔ ἔτεκε τόν υἱόν αὐτῆς, δέν ἔγινε καί μετά, ὅταν τόν εἶχε γεννήσει. Ἄν ποῦμε γιά κάποιον πὼς ὅσο κρατοῦσε ἡ Θεία λειτουργία δέν πρόσεχε τά λόγια τοῦ ἱερέα, δέ σημαίνει πὼς ὅταν τέλειωσε ἡ λειτουργία πρόσεχε τά λόγια αὐτά. Ἦ ἄν ποῦμε πὼς ὁ τσοπάνος τραγουδάει ἐνόσω τά πρόβατα βόσκουν, δέ σημαίνει πὼς ὁ τσοπάνος σταμάτησε τό τραγούδι ὅταν τά πρόβατα σταμάτησαν τή βοσκή. Ὁ **Θεοφύλακτος** λέει: «Ὅταν εἰπώθηκε τήν ἐποχή τοῦ κατακλισμοῦ ὅτι ὁ κόρακας δέ γύρισε στήν κιβωτό ὡσότου στεγνώ-

σει ή γή, δέ σημαίνει ότι γύρισε μετά, ή όταν είπε ο Χριστός, «Ίδού έγώ μεθ' ύμων είμι πάσας τάς ήμέρας, έως τής συντελείας του αιώνος», δέ σημαίνει πώς μετά δέ θά είναι μαζί τους.

Η λέξη «πρωτότοκος» ίσχύει μόνο για τον Κύριο Ίησοϋ, πού είναι ο πρώτος άπ' όλους τούς βασιλείς, «πρωτότοκος έν πολλοίς άδελφοίς» (Ρωμ. η' 29), πού σημαίνει: πρώτος άπ' όλους τούς σεσωσμένους και υιοθετημένους ανθρώπους. Άν ή λέξη πρωτότοκος γραφόταν μέ κεφαλαίο γράμμα, ως κάποιος ειδικός τίτλος, δέ θά υπήρχε άμφιβολία για τή σημασία της. Τό ίδιο θά γινόταν άν πρίν άπό τή λέξη πρωτότοκος είχε κόμμα, δέ θά υπήρχε τότε άμφιβολία ή σύγχυση. Έτσι λοιπόν πρέπει νά διαβάσουμε τή φράση: και έτεκε τον Υίόν αυτής, τον Πρωτότοκον. Ο Κύριος Ίησοϋς είναι ο Πρωτότοκος ως Δημιουργός τής Νέας Βασιλείας, ως ο Νέος Άδάμ.

Στό βίο του **όσίου Άμμούν** (πού γιορτάζεται στίς 4 Οκτωβρίου) αναφέρεται πώς έζησε ως έγγαμος δεκαοκτώ χρόνια χωρίς νά 'χει καμιά σαρκική έπαφή μέ τή γυναίκα του. Η **άγία μάρτυς Άναστασία** (+ 22 Δεκεμβρίου) ήταν αρκετά χρόνια παντρεμένη μέ τό ρωμαίο συγκλητικό Πούπλιο, χωρίς νά ολοκληρωθεϊ ποτέ σαρκικά ο γάμος τους. Παραθέτουμε έδω δυό μονάχα μαρτυρίες ανάμεσα άπό χιλιάδες άλλες. **Η Παρθένος Μαρία**, ή υπέρτατη και πάναγνη παρθένος **πρό, κατά και μετά τή γέννηση, ένέπνευσε χιλιάδες νέους και νέες νά ζήσουν παρθενική ζωή** στή μακρόχρονη ιστορία τής Έκκλησίας. Άτενίζοντας τό μεγαλείο τής παρθενίας της πολλές έγγαμες γυναίκες έσπασαν τά δεσμά του γάμου και άφοσιώθηκαν στήν παρθενική άγνότητα. Βλέποντας τό υπέροχο παράδειγμα της πολλοί άνθρωποι πού ζοϋσαν μιά έντελώς άνήθικη ζωή, έγκατέλειψαν τήν άμαρτία και καθάρισαν τήν ψυχή τους μέ δάκρυα και προσευχή. Πώς θά μπορούσε νά σκεφτεϊ κανείς λοιπόν ότι ή πάναγνη Παρθένος, ο σύλος και ή **έμπνευση τής χριστιανικής άγνότητας και παρθενίας** διά μέσου τών αίωνων, βρίσκεται σέ χαμηλότερη βαθμίδα άγνότητας και παρθενίας άπό τήν Άναστασία, τή Θέκλα, τή Βαρβάρα, τήν Αίκατερίνα, τήν Παρασκευή κι όλες τίς άλλες άναρίθμητες παρθένες; Πώς είναι δυνατό και νά φανταστεϊ κανείς πώς εκείνη πού γέννησε κατά σάρκα τον άπαθή Κύριο, θά μπορούσε νά ζήσει στή σκιά του σαρκικού πάθους; Εκείνη πού έγκυμονοϋσε και γέννησε τό Θεό «ήταν παρθένος όχι μόνο σαρκικά αλλά και πνευματικά», λέει ο **άγιος Άμβρόσιος**. Κι ο **ιερός Χρυσόστομος** παρομοιάζει τό Άγιο Πνεϋμα μέ

μέλισσα λέγοντας: «Όπως ή μέλισσα δέν μπαίνει σέ κάποιο βρώμικο δοχεῖο, ἔτσι καί τό Ἅγιο Πνεῦμα δέν εἰσέρχεται σέ ἀκάθαρτη ψυχή».

Ἄς σταματήσουμε τώρα τήν ὁμιλία μας ἐδῶ. Γι' αὐτά τά θέματα πρέπει λιγότερο νά μιλάμε καί περισσότερο νά θαυμάζουμε. Ὅπου κατοικεῖ ή ὑπακοή κι ή ταπείνωση στό Θεό, ἐκεῖ ὑπάρχει ἀγνότητα. Ὁ Κύριος θεραπεύει τούς ὑπάκουους καί ταπεινούς δούλους Του ἀπό κάθε πάθος κι ἐπιθυμία αἰσχροῦ. **Ἔμεις ἄς προσπαθήσουμε νά καθαρίσουμε τή συνείδησή μας, τήν ψυχή μας, τήν καρδιά καί τό νοῦ μας, γιά ν' ἀξιωθοῦμε νά δεχτοῦμε τήν εὐλογημένη δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.** Νά εὐχηθοῦμε νά πάψει ή γῆ νά βγάζει ζιζάνια στόν μέσα μας ἄνθρωπο, ὥστε τό Ἅγιο Πνεῦμα νά μᾶς ὀδηγήσει σέ καινούργια ζωή, νά μᾶς κάνει καινούργιους ἀνθρώπους, κατά μίμηση τοῦ Κυρίου καί Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Σ' Αὐτόν πρέπει ή δόξα, ή τιμή καί ή προσκύνηση, μαζί μέ τόν Πατέρα καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, τήν ὁμοούσια καί ἀδιαίρετη Τριάδα, τώρα καί πάντα καί στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν!

Λόγος Β'.

Ἐκεῖνο τόν καιρό κυβερνοῦσε ὁ Καίσαρας Αὐγούστος. Ἡ παντοκρατορία του σ' ὀλόκληρη τή γῆ εἶναι μιά εἰκόνα τῆς παντοκρατορίας τοῦ Θεοῦ στούς δύο κόσμους: τόν ὑλικό καί τόν πνευματικό. Ὁ πολυκέφαλος δράκοντας τῆς ἐξουσίας πού εἶχε προξενήσει ἀπό τήν ἀρχή τῆς πτώσης μεγάλη παρακμή στούς ἀνθρώπους, τώρα εἶχε μείνει μ' ἓνα κεφάλι. Ὅλα τά γνωστά ἔθνη κι οἱ λαοί τῆς γῆς βρίσκονταν ἄμεσα ἢ ἔμμεσα στήν ἐξουσία τοῦ Καίσαρα Αὐγούστου, εἴτε ἀναγνωρίζοντας τούς ρωμαϊκοὺς ἀξιωματούχους καί τούς ρωμαϊκοὺς θεούς. Ὁ πόλεμος γιά ἐξουσία εἶχε σταματήσει. Ἡ μοναδική ἐξουσία πού κυβερνοῦσε τόν κόσμο ὀλόκληρο βρισκόταν στά χέρια τοῦ Καίσαρα Αὐγούστου. Πάνω ἀπ' αὐτόν δέν ὑπῆρχε οὔτε ἄνθρωπος οὔτε καί Θεός αὐτοανακηρύχτηκε θεός κι οἱ ἄνθρωποι ἔκαναν θυσίες στήν εἰκόνα του, σφάζοντας ζῶα. Ἀπό τότε πού δημιουργήθηκε ὁ κόσμος κανένας ἄλλος ἄνθρωπος στή γῆ δέν εἶχε συγκεντρώσει τόση ἐξουσία καί δύναμη ὅση ὁ Αὐγούστος. Κυβερνοῦσε τόν κόσμο χωρίς ἀντίπαλο.

...

Τήν ἐποχή ἐκείνη λοιπόν τῆς ἐξωτερικῆς εἰρήνης καί τῆς ἐσωτερικῆς ἀπόγνωσης, γεννήθηκε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Σωτήρας τοῦ ἀνθρώπινου γένους καί ἀνακαινιστής τῆς κτίσης. Γιατί δέ διάλεξε νά γεννηθεῖ

ὡς υἱὸς τοῦ παντοδύναμου Καίσαρα; Ἀπὸ μιά ἄποψη, ἔτσι θά μπορούσε νά ιδρύσει μιά νέα θρησκεία χωρὶς νά ὑποφέρει, χωρὶς νά ταπεινωθεῖ, δίχως νά χύσει τὸ αἷμα Του καὶ νά φορέσει ἀκάνθινο στεφάνι, δίχως νά σταυρωθεῖ καὶ νά ἐνταφιαστεῖ στό σκοτεινὸ τάφο. Μὲ τὴν ἀπόλυτη δύναμή του ὁ Καίσαρας θά μπορούσε νά κάνει τὰ πάντα. Θά μπορούσε νά δώσει μιά διαταγή κι ὅλα τὰ εἴδωλα τῆς αὐτοκρατορίας θά καταστρέφονταν μέσα σέ μιά μέρα. Ἔτσι θά ἔπαυε ἡ ψεύτικη λατρεία τους καὶ θά τὴν ἀντικαθιστοῦσε ἡ πίστη στὸν Ἕνα καὶ ἀληθινὸ Θεό, τὸ Δημιουργὸ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Γιατί ἔπρεπε ὁ Χριστὸς νά γεννηθεῖ σ' ἓνα ἄγνωστο ἔθνος, τοὺς Ἰσραηλίτες, σ' ἓνα ἄγνωστο χωριό, τὴ Βηθλεέμ, κι ἀπὸ μιά ἄγνωστη Παρθένο, τὴ Μαρία; Ἦταν σοφὴ ἡ ἀπόφαση τοῦ Κυρίου νά γεννηθεῖ μέσα σέ τόση ταπείνωση, νά ζήσει, νά ὑπομείνει θάνατο, ν' ἀναστηθεῖ καὶ νά περάσει μισὸς αἰώνας ἀπὸ τὴ γέννησή Του γιὰ ν' ἀκουστεῖ τ' ὄνομά Του στὴ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία;

Δέ θά ἦταν πολὺ καλλίτερο καὶ γρηγορότερο τὸ ἀποτέλεσμα ἂν εἶχε γεννηθεῖ στὴν πρωτεύουσα τοῦ κόσμου, στὴν ἔνδοξη Ρώμη, μέσα στό παλάτι τοῦ Καίσαρα; Τί θά γινόταν ἂν τὸ ἀστέρι ἀπὸ τὴν Ἀνατολή φώτιζε τὴ Ρώμη; Πῶς θά φάνταζε ἂν οἱ ἄγγελοι ἔψαλλαν τοὺς ὕμνους τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ πάνω ἀπὸ τὴ χρυσὴ ὀροφὴ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παλατιοῦ, ὥστε νά τοὺς ἀκούσουν οἱ πιὸ εὐγενεῖς καὶ ἰσχυροὶ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου κι ἔτσι νά στραφοῦν καὶ νά προσκυνήσουν τὸ Χριστό ὡς Θεάνθρωπο καὶ Σωτήρα; Ἄν ὁ Χριστὸς ζοῦσε ἀπὸ μικρὸς στό παλάτι, δέ θά ἔκανε ὅλα τὰ παιδιὰ τῶν εὐγενῶν νά πιστέψουν στό εὐαγγέλιό Του; Ἄν εἶχε κάνει τὴν περίφημη ὁμιλία Του μέ τοὺς μακαρισμοὺς στὴ ρωμαϊκὴ ἀγορά, δέ θά εἶχε μαλακώσει τίς καρδιές τῶν δύο περίπου ἑκατομμυρίων κατοίκων τῆς Ρώμης; Ἔτσι σιγά σιγά, βῆμα βῆμα, ἡ καινούργια πίστη θά γινόταν γνωστὴ, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θά εἶχε ιδρυθεῖ στὴ γῆ κι ὁ Χριστὸς θά εἶχε ἐνθρονιστεῖ, ὄχι στό θρόνο κάποιου βοσκοῦ βασιλιᾶ πού λεγόταν Δαβίδ, ἀλλὰ στό θρόνο τοῦ παντοδύναμου Καίσαρα Αὐγούστου.

Τί θά μπορούσε νά πεῖ κανεὶς γι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεση; Τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὸ ὅτι εἶναι μιά καταγέλαστη ἀνοησία. Ὁ Θεὸς ἅς μᾶς συγχωρήσει πού τολμήσαμε νά καταγράψουμε τέτοιες ἀνοησίες. Τὸ κάνουμε ὅμως μέ καλὴ πρόθεση. Γιὰ νά διδαχτοῦν ἐκεῖνοι πού στό μυαλό καὶ τὴν καρδιά τους περνᾶνε τέτοιες ἀνόητες σκέψεις ὅταν ἀσχολοῦνται μέ τὴ γέννηση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Γιὰ ν' ἀποδείξουμε πόσο

άνοητη είναι ή υπόθεση αυτή (στήν ούσία αυτό είναι τόσο δύσκολο, όσο είναι νά φυσήξεις τή στάχτη πάνω από αναμένα κάρβουνα), θά θυμήσουμε απλά στον αναγνώστη πώς ο Θεός έπλασε τον πρώτο άνθρωπο από τήν υπερβάουσα αγάπη Του. "Οτι ή ύπαρξη του ανθρώπου εξαρτάται από δυό βασικές αρχές: τήν έλευθερία και τήν ύπακοή. Η έλευθερία συνίσταται στή δυνατότητα του ανθρώπου νά κατέχει τον παράδεισο όπως νομίζει, μ' όποιον τρόπο θέλει, νά τρώει από κάθε καρπό που παράγει στον παράδεισο και νά κουμαντάρει τά ζώα όπως νομίζει. Η ύπακοή στό Θεό ήταν ή καθοδηγητική αρχή τής έλευθερίας του ανθρώπου. Μόνο ο Θεός είναι τέλειος στήν έλευθερία Του και δέν έχει ανάγκη από καθοδηγητικές αρχές, καθώς είναι άτρεπτος. Η ύπακοή αντιστάθμισε τήν άτελή σοφία και αγάπη του ανθρώπου. "Ετσι, μαζί με τήν έλευθερία και τή θέληση που του χάρισε ο Θεός, έγινε ένα τέλειο πλάσμα.

Ο Αδάμ γεύτηκε τήν έλευθερία του στον παράδεισο μέ τό νά κουμαντάρει εκατομμύρια πλάσματα σ' όλη τήν κτίση. Δέν είναι κι αυτή μιά μεγάλη απόδειξη τής άπεριόριστης αγάπης του Θεού; Η ύπακοή του Αδάμ μπορούσε νά δοκιμαστεί σέ μιά μονάχα έντολή που του έδωσε ο Θεός και που άφορούσε σ' ένα μονάχα πράγμα σ' όλόκληρο τον παράδεισο: στό δέντρο τής γνώσεως του καλού και του κακού. Δέν είναι κι αυτή μιά απόδειξη τής άπειρης αγάπης και συγκατάβασης του Θεού στον άνθρωπο;

Κάποια στιγμή όμως ο Αδάμ κι ή Εύα πλησίασαν στό δέντρο τής γνώσης. Και τότε άμάρτησαν. Η ταπείνωσή τους γύρισε σέ υπερηφάνεια, ή πίστη τους σέ άμφιβολία κι ή ύπακοή τους σέ παρακοή. "Ετσι τό τέλειο πλάσμα του Θεού έχασε τήν ίσοροπία του νοϋ, τής καρδιάς και τής θέλησής του, γιατί σκέφτηκε κι έπιθύμησε τό κακό. Μ' αυτόν τον τρόπο άπώθησε τό καθοδηγητικό χέρι του Θεού κι έπεσε στή νεκρική άγκαλιά του σατανά. Έδω είναι τό κλειδί που έξηγεϊ όλα όσα συνέβησαν στό ανθρώπινο γένος. Έδω είναι τό κλειδί που έξηγεϊ γιατί ο Κύριος Ίησοϋς δέ γεννήθηκε στή Ρώμη ως γιός του Καίσαρα Αύγουστου, γιατί δέν επέβαλε τή σωστική διδασκαλία Του μέ αυτοκρατορική δύναμη και μέ διαταγές. "Όταν τό παιδί σπρώχνει τό χέρι τής μητέρας του κι έγγίζει τήν άβυσσο του κινδύνου, ποιά μάνα ντύνεται στά μεταξωτά και φτιάχνει μαρμάρινη σκάλα για νά κατέβει στά βάθη τής άβύσσου νά σώσει τό παιδί της;

Ὁ Θεός θά μπορούσε νά περιφρουρήσει τό δέντρο στόν παράδεισο μέ φωτιά τόσο μεγάλη καί δυνατή, ὥστε ὁ Ἀδάμ κι ἡ Εὐα νά μήν μποροῦν νά πλησιάσουν. Τί θά γινόταν τότε ὅμως ἡ ἐλευθερία τῆς ἀγαπημένης ὑπαρξης πού ἔπλασε ὁ Θεός, τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ μικροῦ αὐτοῦ θεοῦ; Τί διαφορά θά εἶχε τότε ὁ ὑπέροχος ἄνθρωπος ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα πλάσματα πού δέν ἀξιώθηκαν νά ἔχουν τέτοια ἐλευθερία;

Γιά τό Θεό θά ἦταν πολύ εὐκόλο νά γεννηθεῖ ὁ Σωτήρας στή Ρώμη, νά κληθεῖ γιός Καίσαρα καί μέ διαταγή, φωτιά καί ξίφος, ὅπως ἔκανε ὁ Μωάμεθ, νά ἐπιβάλλει τή νέα πίστη στήν ἀνθρωπότητα. Τί θά γινόταν τότε ὅμως ἡ ἐλευθερία τῆς ἀγαπημένης ὑπαρξης πού ἔπλασε ὁ Θεός, τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ μικροῦ αὐτοῦ θεοῦ;

Θά μπορούσε ὁ Θεός νά ἐπιλέξει κάποιον εὐκολότερο τρόπο. Δέν εἶχε ἀνάγκη νά στείλει τό μονογενή Υἱό Του στόν κόσμο, ἀλλά νά στείλει ἕναν ὀλόκληρο στρατό μέ ἀγίους ἀγγέλους καί νά ἠχήσουν οἱ σάλπιγγές τους ἀπό τή μιά ἄκρη τῆς γῆς στήν ἄλλη. Οἱ ἄνθρωποι τότε θά ἔπεφταν στά γόνατα μέ φόβο καί τρόμο, θ' ἀναγνώριζαν τόν ἀληθινό Θεό καί θά ἐγκατέλειπαν τή λατρεία τῶν εἰδώλων. Καί πάλι ὅμως, τί θά γινόταν τότε ἡ ἐλευθερία τῆς ἀγαπημένης ὑπαρξης πού ἔπλασε ὁ Θεός, τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ μικροῦ αὐτοῦ θεοῦ;

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἔπρεπε νά δείξει, τόσο καθαρά ὅσο εἶναι ὁ ἥλιος, τέσσερα πράγματα πού ὁ ἄνθρωπος, ἀλλοτριωμένος πιά καί μέ σκοτισμένο νοῦ, εἶχε ρίξει στή λήθη:

- α) τήν ταπεινή, υἱική ὑπακοή τοῦ ἀνθρώπου πρός τό Θεό,
- β) τήν πατρική ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο,
- γ) τή χαμένη βασιλική ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καί, τελευταῖο,
- δ) τή βασιλική δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἔδειξε ταπεινή, υἱική ὑπακοή μέ τό ν' ἀποφασίσει νά γεννηθεῖ κατά σάρκα σάν ἄνθρωπος. Τό ταπεινωμένο σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἦταν γι' αὐτόν ἕνα σπήλαιο πιά ταπεινωτικό κι ἀπό τό σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ. Ἐδειξε ἀκόμα τήν ταπείνωσή Του μέ τό νά γεννηθεῖ μέσα στή φτώχεια, χωρίς καμιά εὐκολία κι ἄνεση πού ἀπαιτεῖ ἡ ζωή. Γεννήθηκε σ' ἕνα ἄγνωστο ἔθνος, σ' ἕνα ἀκόμα πιά ἄγνωστο χωρίο κι ἀπό μιά μητέρα ἐντελῶς ἄγνωστη στόν κόσμο. Ὁ Νέος Ἀδάμ ἔπρεπε νά θεραπεύσει τόν παλαιό Ἀδάμ ἀπό τήν παρακοή καί τήν ὑπερηφάνεια. Τό φάρμακο ἦταν ἡ ὑπακοή κι ἡ ταπείνωση. Γι' αὐτό ὁ Κύριος δέν ἦρθε στόν κόσμο ἀπό τήν ὑπερήφανη Ρώμη ἀλλά ἀπό τή Βηθλεέμ, δέ γεννήθηκε

στήν αυτοανακηρυγμένη θεία οίκια του Αύγουστου, αλλά στον ταπεινό οίκο του Δαβίδ.

Ἡ πατρική ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύφθηκε ἀπό τόν Κύριο Ἰησοῦ μέ τά πάθη πού ὑπόμεινε γιά τό ἀνθρώπινο γένος. Πῶς θά μπορούσε ὁ Κύριος νά δείξει τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μέ τά πάθη καί τά βάσανά Του ἄν εἶχε γεννηθεῖ στή Ρώμη, στά παλάτια τοῦ Καίσαρα; Ὅποιος ἔχει μάθει νά διατάζει καί νά κυβερνᾷ, τά βάσανα τά λογαριάζει ταπεινωτικά.

...

Ἄν ὁ Χριστός εἶχε γεννηθεῖ στή Ρώμη, ὡς γιός τοῦ Καίσαρα Αὐγούστου, ποιός θά πίστευε ὅτι νηστεύει, ὅτι κάνει θαύματα ἢ ὅτι ἀναστήθηκε; Δέ θά ἔλεγε ὁ κόσμος πῶς ὅλα ἦταν προσχεδιασμένα, πῶς διαδόθηκαν μέ ὑπερβολή ἀπό μία προπαγάνδα καί μέ τή χρήση τοῦ αὐτοκρατορικοῦ χρυσοῦ;

Τελικά πρέπει νά παραδεχτοῦμε πῶς ἡ ταπείνωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶχε τά ὅριά της. Καί τά ὅρια αὐτά τά ἔθετε ἡ ἀμαρτία. Μέσα ἀπό τόση ἀκαθαρσία (ἀκαθαρσία πνευματική, ἠθική καί φυσική) τῆς Ρώμης καί τοῦ παλατιοῦ τοῦ Καίσαρα, ὁ Θεός δέ θά μπορούσε νά κατέβει στή γῆ. Ἐκεῖνος τοῦ Ὁποίου καθῆκον ἦταν νά καθαρίσει τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τή βρωμιά τῆς ἀμαρτίας ἔπρεπε νά γεννηθεῖ μέσα σέ ἀγνότητα, ἀθωότητα κι ἀναμαρτησία.

Εἶναι φανερό πῶς ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ πού ἐνήργησε στή γέννηση τοῦ Σωτήρα μας (δηλαδή ἡ ἐπιλογή τοῦ ἔθνους, τῆς φυλῆς, τοῦ τόπου, τῆς μητέρας) εἶναι τόσο ἀνεξιχνίαστη, ὅσο κι ἡ σοφία πού ἔδειξε κατά τή δημιουργία τοῦ κόσμου. Ὅλα ὅσα κάνει ὁ Θεός δέν τά κάνει σάν μάγος, ἀλλά σάν νοικοκύρης. Δημιουργεῖ ἀργά, ἀλλά χτίζει σέ γερά θεμέλια. Σπέρνει καί περιμένει νά φυτρώσει ὁ σπόρος, νά βγάλει στήν ἀρχή ἄνθος καί μετά καρπό. Ὑπομένει καρτερικά χιλιάδες ἀνατροπές, γιά νά καταγάγει στό τέλος αἰώνια νίκη.

Ἐκεῖνες τίς μέρες ὁ Καίσαρας ἔδωσε ἐντολή νά γίνει ἀπογραφή σ' ὅλη τήν οἰκουμένη. Κάθε ἀνθρώπος ἔπρεπε νά πάει στήν ἰδιαίτερη πατρίδα του γιά νά ἀπογραφεῖ ἐκεῖ. Τί ὑπερηφάνεια κρύβει ἡ ἐνέργεια αὐτή γιά τόν κυρίαρχο αὐτοῦ τοῦ κόσμου! Τί ταπείνωση γιά τούς ἀνθρώπους! Κάθε τί πού μηχανεύεται ὁ σατανάς ὅμως γιά νά ταπεινώσει τό Θεό, γυρίζει ἐναντίον του. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ τόν ταπεινώνει. Ὁ Θεός δοξάζεται καί προχωρεῖ στό ἔργο τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Μέ ὄπλο τήν ὑπέρτατη ἐξουσία τοῦ Καίσαρα στή γῆ, ὁ σατανάς ἐπιχειρεῖ νά πλήξει

τό Θεό, νά τόν ταπεινώσει. Ὁ Θεός ὅμως ἀξιοποίησε τήν ἐξουσία αὐτή γιά νά φέρι εἰρήνη στόν κόσμο τότε πού ὁ βασιλιάς τῆς εἰρήνης ἔμελλε ν' ἀποκαλυφτεῖ στόν κόσμο. Μέ πρόσχημα μιά γενική ἀπογραφή ὁ σατανάς θέλησε νά δώσει ἔμφαση στήν ὑποδούλωση ὅλων τῶν ἀνθρώπων σ' ἕναν ἄνθρωπο, πλασμένο ἀπό τό Θεό. Ὁ Θεός ἀξιοποίησε τήν ἀπογραφή αὐτή γιά νά ἐκπληρωθεῖ ἡ προφητεία πώς ὁ Σωτήρας μας θά γεννηθεῖ στή Βηθλεέμ.

Ἐκεῖνες τίς μέρες λοιπόν «ἀνέβη καί Ἰωσήφ ἀπό τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέτ εἰς τήν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυΐδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ, διά τό εἶναι αὐτόν ἐξ οἴκου καί πατριᾶς Δαυΐδ» 1. Ἡ ἀπόσταση ἀπό τή Ναζαρέτ στή Βηθλεέμ εἶναι τρεῖς μέρες μέ τά πόδια. Ἡ Ἁγία Παρθένος ἦταν ἔγκυος. Εἶναι προφανές λοιπόν ὅτι ἡ ἁγία οἰκογένεια θά χρειάστηκε πολύ περισσότερο χρόνο γιά νά φτάσει στήν πόλη τοῦ Δαβίδ. Πόσο δύσκολο, πόσο κουραστικό πρέπει νά 'ταν τό ταξίδι αὐτό! Πρῶτα ἔπρεπε νά διασχίσουν τή μεγάλη καί μονότονη πεδιάδα τῆς Γαλιλαίας, μετά ν' ἀνεβοκατέβουν τά βουνά τῆς Σαμάρειας καί μετά νά περάσουν μέσα ἀπό τήν κακοτράχαλη καί γεμάτη ἀγκάθια ἔρημο τῆς Ἰουδαίας. Κι ἂν ἀκόμα στή μακρά καί δύσβατη αὐτή διαδρομή, ἐκτός ἀπό τήν κούραση δέν πείνασαν, σίγουρα δίψασαν, καθώς σ' ὅλο αὐτό τό δρόμο ὑπάρχουν μόνο τρεῖς πηγές. Εὐκόλα μπορεῖ νά φανταστεῖ κανεῖς πόσα πλήθη συνωστίζονταν σέ κάθε μιά ἀπό τίς πηγές αὐτές τόν καιρό τῆς ἀπογραφῆς. Ὁ ταπεινός καί ὑπάκουος Κύριος ὅμως ἦρθε στόν κόσμο ἀπό ἕναν κακοτράχαλο δρόμο, ταξιδεύοντας σ' αὐτόν μέσα στήν κοιλιά τῆς μητέρας Του. Ὁ Καίσαρας ἔδωσε ἐντολή νά μετρηθοῦν ὅλοι οἱ ὑπήκοοί του. Κι Ἐκεῖνος στόν Ὅποιο ὑπακούουν τά σεραφεῖμ πήγαινε ὑπάκουα γιά νά καταγραφεῖ σάν ὑπήκοος τοῦ ἐπίγειου Καίσαρα. Προτοῦ πεῖ στόν πρόδρομο κι ἐξάδελφό του ὅτι «πρέπον ἐστίν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην»², τό εἶχε κιόλας ἐφαρμόσει αὐτό «ἐκ κοιλίας μητρός». Καί προτοῦ διατυπώσει τή διδασκαλία Του, «ἀπόδοτε τοίνυν τά Καίσαρος Καίσαρι καί τά τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ», τό εἶχε ἐφαρμόσει κυριολεκτικά προτοῦ βγεῖ ἀπό τήν κοιλιά τῆς Μητέρας Του. Ὁ Ἰωσήφ ἀνέβηκε στή Βηθλεέμ «ἀπογράψασθαι σύν Μαριάμ τῇ μεμνηστευμένη αὐτῷ γυναικί, οὔση εγκύω»³.

...

Μ' ὅλο πού ὁ Ἰωσήφ ἦταν ἀπόγονος τοῦ Δαβίδ κι ὁ Δαβίδ καταγόταν ἀπό τή Βηθλεέμ, οὔτε ὁ Δαβίδ οὔτε ὁ τελευταῖος ἀπόγονός του

δέν είχαν κάποιο συγγενή στη Βηθλεέμ. Ο Ίωσήφ πήγε στη Βηθλεέμ πού μόνο ιστορικά και πνευματικά ήταν η πόλη του. Τίποτ' άλλο δέν τόν συνέδεε μαζί της. Δέν υπήρχε κανένας συγγενής για νά τόν υποδεχτεί, ούτε κάποιος γνωστός ή φίλος. «Ούκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι». Τά σπίτια ἀνήκαν σέ ἄλλους, ὅπου οἱ οἰκοδεσπότες περίμεναν συγγενεῖς καί φίλους. Ο Ίωσήφ ἔψαξε ἀπό δῶ κι ἀπό κεῖ μά δέ βρῆκε τίποτα, παρά μονάχα ἓνα σπήλαιο ὅπου οἱ βοσκοί μάζευαν τά ζωντανά τους.

Ἡ Ἰουδαία ἦταν γεμάτη ἀπό τέτοια σπήλαια. Ἐδῶ υπήρχαν τά σπήλαια τῶν προφητῶν, τοῦ Μανασσή, ἐδῶ εἶναι τά σπήλαια τοῦ ὀσίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου, τοῦ ὀσίου Χαρίτωνα, τοῦ Χοτζεβᾶ. Ὑπάρχουν σπήλαια πάνω ἀπό τή Νεκρά Θάλασσα, ἐκεῖ ὅπου ὁ Δαβίδ κρύφτηκε ὅταν τόν κυνηγοῦσε ὁ Σαούλ, σπήλαια στό ὄρος τῶν πειρασμῶν. Κι ὅλ' αὐτά, καθώς καί ἄλλα σπήλαια, μετά τή δόξα πού ἔλαβε τό σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ, ἔλαμψαν κι αὐτά μέ τό φῶς τῶν ἀγίων. Κι υπάρχουν κι ἄλλα πολλά σπήλαια ὅπου οἱ Βεδουῖνοι ποιμένες σταλιάζουν τά πρόβατά τους μέχρι σήμερα, ὅπως μπορεῖ νά διαπιστώσει ὁ προσκυνητής τῶν Ἁγίων Τόπων.

«Καί ἔτεκε τόν υἱόν αὐτῆς τόν πρωτότοκον, καί ἐσπαργάνωσεν αὐτόν καί ἀνέκλινεν αὐτόν ἐν τῇ φάτνῃ»⁴. Ἐδῶ, ὅπως καί στό εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου, πρέπει νά διαχωρίσει κανεῖς τή λέξη «πρωτότοκος» ἀπό τή λέξη «αὐτῆς» πού προηγήθηκε. Ἡ λέξη πρωτότοκος δέν ἀναφέρεται στόν υἱό τῆς ἀγίας Παρθένου. Μιλáει γιά τό θεῖο Πρωτότοκο, τό μονογενή Υἱό τοῦ Θεοῦ πού στή νέα κτίση εἶναι «πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς»⁵. Εἶναι ὁ μυστικός Πρωτότοκος στή βασιλεία τῆς Ἁγίας Τριάδας στήν αἰωνιότητα, ὁ ιστορικός Πρωτότοκος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, τῆς ὁρατῆς καί τῆς ἀόρατης βασιλείας Του.

Καί ἐσπαργάνωσεν αὐτόν καί ἀνέκλινεν αὐτόν ἐν τῇ φάτνῃ. Τά καθαρά ἄχυρα εἶναι καλλίτερα ἀπό τά βρώμικα μετάξια. Πόσο πῖο ἀναμάρτητη εἶναι ἡ φάτνη ἀπό τό παλάτι τοῦ Καίσαρα, τό σπήλαιο ἀπό τή Ρώμη, τήν πρωτεύουσα τοῦ ἐξουσιαστῆ τοῦ κόσμου τούτου. Ἄσε τό θεῖο βρέφος ν' ἀνακλιθεῖ στή φάτνη λοιπόν, στό σπήλαιο! Τά πρόβατα κι οἱ ἀγελάδες δέ γνώριζον ἀμαρτία, οἱ βοσκοί ξέρουν πολύ λιγότερα τέτοια πράγματα ἀπό ἄλλους. Γιά τόν Κύριο Ἰησοῦ φῶς ὑπάρχει ἐκεῖ πού δέν ὑφίσταται ἀμαρτία. Ἡ ζεστασιά εἶναι ἐκεῖ πού ὁ ἀέρας τῆς ἀμαρτίας δέ γεμίζει τά στήθη. Ποιός ξέρει πόσες φορές νά πήγε στό σπήλαιο αὐτό ὁ Δαβίδ, ὁ γιός τοῦ Ἰεσσαί; Ἴσως νά ξεκίνησε ἀπό ἐκεῖ γιά ν' ἀναμετρηθεῖ

μέ τό Γολιάθ, πού τόν σκότωσε μέ μιά πέτρα τῆς σφεντόνας του, ἐνῶ ἐκεῖνος ἦταν ὀπλισμένος ὡς τά δόντια. Τώρα στό σπήλαιο αὐτό κεῖται τό νεογέννητο βρέφος που, κατά τούς νόμους τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ἀπόγονος τοῦ ἴδιου αὐτοῦ βοσκοῦ Δαβίδ. Κι αὐτό τό βρέφος θ' ἀναμετρηθεῖ μ' ἕναν φοβερό Γολιάθ, τό σατανά, πού βασιλεύει στήν Ἱερουσαλήμ μεταμφιεσμένος σέ Γολιάθ-ἀμαρτία καί στό μέγιστο ὄλων τῶν Γολιάθ -τό θάνατο. Ὀλόκληρος ὁ στρατός τῶν δαιμόνων εἶναι ὀπλισμένος ὡς τά δόντια καί θά καγχάσει ἄν δεῖ τόν Ἰησοῦ νά βαδίζει ἐναντίον του μέ κάποιο φαινομενικά ἄχρηστο ὄπλο, ὅπως κι ὁ Γολιάθ κάγχασε ὅταν εἶδε τό Δαβίδ μέ τή σφεντόνα του. Τό νικηφόρο ὄπλο τοῦ Ἰησοῦ θά 'ναι κάτι πιό ἀπλό ἀπό τήν πέτρα. Θά εἶναι ξύλινο, ἕνας ξύλινος σταυρός.

Ἦταν νύχτα, μιά ἡρεμη νύχτα. Οἱ ταλαιπωρημένοι ταξιδιωτές – ὑπήκοοι τοῦ Καίσαρα ἀναπαύονταν, ἀναπλήρωναν μέ τόν ὕπνο τίς δυνάμεις τους. Μόνο οἱ ποιμένες ἀγρυπνοῦσαν, παρέμεναν «ἀγραυλοῦντες καί φυλάσσοντες φυλακάς τῆς νυκτός ἐπί τήν ποιμνήν αὐτῶν»⁶. Τό σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ πρέπει νά 'ταν ἔξω ἀπό τήν πόλη, διαφορετικά δέ θά μπορούσαν νά τό χρησιμοποιοῦν οἱ ποιμένες. Ἀργότερα ὅμως πού τό σπήλαιο αὐτό ἔγινε ὁ πιό σπουδαῖος τόπος τῆς Βηθλεέμ, ἡ πόλη μεγάλωσε πολύ καί τό περικύκλωσε. Μισή ὥρα ἀνηφορικός δρόμος ἀπό τή Βηθλεέμ ὑπάρχει ἕνα χωριουδάκι, γνωστό ὡς «τῶν ποιμένων». Ἡ παράδοση λέει πώς στό χῶρο αὐτό ἔβαζαν οἱ ποιμένες τά πρόβατα. Ἀπό τή συνομιλία πού εἶχαν μέ τούς ἀγγέλους πού τούς ἐμφανίστηκαν σέ κάποια ἀπόσταση καί ἀπό τό σπήλαιο καί τή Βηθλεέμ: «Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ καί ἴδωμεν τό ρῆμα τοῦτο τό γεγονός»⁷.

Ἡ ἀληθινή παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ἴδια ἡ ἀγία Γραφή, μάς γνωρίζει πώς ὅταν οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐμφανίστηκαν στούς ἀγραυλοῦντες ποιμένες, ἡ δόξα τοῦ Κυρίου τούς κάλυψε καί κεῖνοι φοβήθηκαν ὑπερβολικά. Ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ πού φωτίζει τούς ἀγγέλους καί τούς δίκαιους εἶναι θαυμαστή. Πολλοί ἀνθρώποι ἀξιώθηκαν νά δοῦν στή ζωή τους σωματικά τό φῶς αὐτό τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ. Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ περιγράφει αὐτό πού εἶδε ὁ ἴδιος: «Καί εἶδον... ὡς ὄρασιν πυρός καί τό φέγγος αὐτοῦ κύκλω. ὡς ὄρασιν τόξου, ὅταν ἦ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέραις ὑετοῦ, οὕτως ἡ στάσις τοῦ φέγγους κυκλόθεν. αὕτη ἡ ὄρασις ὁμοιώματος δόξης Κυρίου· καί εἶδον καί πίπτω ἐπί πρόσωπόν μου»⁸.

Ὁ ἄγγελος πού ἦταν καλυμμένος μέ τήν οὐράνια δόξα καθησυχάζει τούς ποιμένες μέ τά ἐξῆς λόγια: «Μή φοβεῖσθε· ἰδοὺ γάρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαράν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντί τῷ λαῷ. ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστι Χριστός Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ. καί τοῦτο ὑμῖν τό σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ»⁹.

Στή Νέα Κτίση οἱ ἄγγελοι λειτουργοῦν ὡς κήρυκες τοῦ Δημιουργοῦ. Ἄγγελος ἐμφανίστηκε ἀρχικά στήν ἁγία Παρθένο Μαρία, μετά στό δίκαιο Ἰωσήφ, τώρα στούς ποιμένες. Καί θά συνεχίσουν οἱ ἄγγελοι νά ἐμφανίζονται στούς «μάγους ἐξ Ἀνατολῶν». Τά πάντα γίνονται σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τοῦ σχεδίου καί τῆς πρόνοιας τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀρχάγγελος χαιρέτησε τήν ἁγία Παρθένο μέ τό «Χαῖρε». Παρόμοια λέξη χρησιμοποιήθηκε πρὸς τούς ποιμένες: «Ἰδοὺ γάρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαράν μεγάλην». Ὅταν οἱ μάγοι εἶδαν τόν ἀστέρα στόν οὐρανό «ἐχάρισαν χαράν μεγάλην σφόδρα»¹⁰. Ὁ Χριστός εἶναι πηγὴ ἀνέκφραστης χαρᾶς. Ἐρχεται γιὰ νά ἐλευθερώσει τούς δεσμῶτες. Μπορεῖ νά νιώσει κανεὶς μεγαλύτερη χαρά ἀπ' αὐτήν; Καί μόνο ἡ φωνή του εἶναι γλυκύτερη καί πολύ πιό ζωοδότρα ἀπὸ ἐκείνην τῶν ἀγγέλων. Ὁ μέγας προφήτης Ἡσαΐας ἄκουσε τή γλυκύτατη αὐτὴ ἀγγελικὴ φωνή νά ψάλλει: «Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». Κι ὁ μέγας Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής, γράφει γιὰ τό ὄραμά του μέ τούς ἀγγέλους: «Καί εἶδον καί ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καί τῶν ζώων καί τῶν πρεσβυτέρων, καί ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καί χιλιάδες χιλιάδων»¹¹.

Τέτοια οὐράνια δόξα ἀποκαλύφθηκε καί στούς ποιμένες τῆς Βηθλεέμ. Ὡς τότε μόνο ἐκλεκτά πρόσωπα, ἀτομικά, εἶχαν ἀξιωθεῖ νά δοῦν τέτοια δόξα. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη φορά πού συναντᾶμε στήν Ἁγία Γραφή ὀλόκληρη ὁμάδα θνητῶν ἀνθρώπων νά βλέπουν καί ν' ἀκοῦνε χορεία ἀγγέλων. Αὐτό εἶναι ἓνα σημεῖο πὼς μέ τήν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ στή γῆ ἀνοίχτηκε ὁ οὐρανός γιὰ ὅλους ἐκείνους πού τὸν ἀναζητοῦν μέ καρδιακὴ καθαρότητα. Ἡ ἐμφάνιση αὐτὴ τοῦ ἀγγέλου μᾶς γνωρίζει καί κάτι καινούργιο, κάτι πού δέν τό εἶχαμε ξανασυναντήσει στήν Ἁγία Γραφή. Εἶναι ὁ νέος ἀγγελικὸς ὕμνος. Ὁ μέγας προφήτης Ἡσαΐας τούς εἶχε ἀκούσει νά ψάλλουν τό «Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος σαβαώθ...». Αὐτός εἶναι ἓνας ὕμνος δοξολογίας τοῦ Θεοῦ. Τώρα ὅμως οἱ ἄγγελοι μπροστὰ στούς ποιμένες ψάλλουν ἓναν καινούργιο ὕμνο, πού θά μπορούσε νά ὀνομαστεῖ ὕμνος τῆς σωτηρίας.

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ὡς πρῶτο τους μέλημα νά δοξολογοῦν μέ ἀγαλλίαση καρδίας τόν ἐν Ὑψίστοις Θεό, κι ὄχι κάποιον θεό-ἀνθρώπινο κατασκευάσμα, ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, τότε ἔρχεται εἰρήνη στή γῆ καί εὐδοκία (καλή θέληση, διάθεση) στούς ἀνθρώπους. Ὁ Κύριος Ἰησοῦ ἦρθε στόν κόσμον ὥστε ἡ γῆ ὀλόκληρη ν' ἀναστηθεῖ καί νά δοξολογήσει τόν ἐν Ὑψίστοις Θεό, νά δεχτεῖ τήν ἐπί γῆς εἰρήνη καί τήν εὐδοκία στούς ἀνθρώπους. «Ἐγώ Κύριος ὁ Θεός...ὁ ποιῶν εἰρήνην»¹².

Ὅσο καιρό ὁ προπάτοράς μας Ἀδάμ δοξολογοῦσε ἀκατάπαυστα, μέ ὄλη του τήν καρδιά, τό Θεό, ἡ γῆ ἦταν εἰρηνική, τό σῶμα του δέν ἔπασχε ἀπό ἐπιθυμίες ἢ πάθη. Τό πνεῦμα του ἦταν σέ πλήρη ἀρμονία μέ τήν ψυχή του. Ὁ ἴδιος ἦταν γεμάτος καλή θέληση κι ἀγάπη τόσο πρός τό Δημιουργό του ὅσο καί πρός ὅλα τά πλάσματα τοῦ Θεοῦ πού τόν περιέβαλαν. Ὅταν ὁμως ἀμάρτησε, ἡ καρδιά του γέμισε φόβο, τά χεῖλη του μούδιασαν ἀπό τρόμο κι ὄλη του ἡ ὕπαρξη ἔγινε ἀνήσυχη. Οἱ κακές ἐπιθυμίες ἄρχισαν νά φυτρώνουν καί ν' ἀναπτύσσονται πολύ γρήγορα, ὅπως τά ὄνειρα. Κυριεύτηκε ἀπό ἐπιθυμίες κακές ἐνάτιον τοῦ Θεοῦ, τῆς γυναίκας του, ὄλων τῶν πλασμάτων τοῦ παραδείσου καί τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ του. Τότε ἔνιωσε πώς ἦταν γυμνός καί προσπάθησε νά κρυφτεῖ ἀπό τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι, ἀπό τήν ἀμαρτία τοῦ Ἀδάμ ὡς τήν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ, μόνο ὀρισμένοι δίκαιοι ὅπως ὁ Ἄβελ, ὁ Ἐνώχ, ὁ Νῶε, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ κι ὁ Ἰακώβ μποροῦσαν νά δοξολογοῦν τόν ἐν Ὑψίστοις Θεό καί ν' ἀποκτήσουν εἰρήνη κι εὐδοκία στή γῆ. Οἱ ὑπόλοιποι ἄνθρωποι εἶχαν ἐπιδοθεῖ στή δοξολογία διαφόρων θεῶν, εἰδώλων ἢ τοῦ ἑαυτοῦ τους. Οἱ ἄνθρωποι μάχονταν μεταξύ τους γιά τό ποιόν θεό νά λατρεύουν. Στή γῆ ὑπῆρχε μεγάλη ταραχή κι ἀνησυχία ἐπειδή εἶχαν σταματήσει οἱ ἄνθρωποι νά δοξολογοῦν τόν ἀληθινό Θεό κι εἶχαν δοθεῖ στή δοξολογία τῶν ψεύτκων, τῶν φανταστικῶν θεῶν. Κι ἀπό τήν ἀνησυχία αὕτη προέκυψε ἡ κακή προαίρεση τῶν ἀνθρώπων, πού τούς ὀδήγησε στόν Πύργο τῆς Βαβέλ καί στή φωτιά τῆς κόλασης.

Μέ τήν Νέα Κτίση, πρέπει νά τονίσουμε τά τρία αὐτά πράγματα πού ἔκαναν εὐτυχισμένο τόν Ἀδάμ στόν παράδεισο. Γι' αὐτό κι ὅταν γεννήθηκε ὁ Νέος Ἀδάμ, ὁ Κύριος Ἰησοῦς στή γῆ, τά τάγματα τῶν ἀγγέλων ἔψαλλαν τόν ὕμνο τῆς σωτηρίας:

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Όλοι οι Απόστολοι στις Έπιστολές τους δοξολογοῦν κι αἰνοῦν τόν Ὑψιστο Θεό. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφωνεῖ: «Αὐτός γάρ ἐστίν ἡ εἰρήνη ἡμῶν»¹³. Όλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ μᾶς διδάσκουν πώς τά καλά ἔργα δέν ἀξιολογοῦνται ἀπό τό πλῆθος καί τό μέγεθός τους, ἀλλ' ἀπό τήν καλή διάθεση τοῦ δότη. Ὅπως λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος στίς Ὅμιλίες του στά εὐαγγέλια, «δέν ὑπάρχει γιά τό Θεό πλουσιώτερο δῶρο ἀπό τήν καλή θέληση».

Μετά ἀπ' αὐτό τό γεγονός, τό μοναδικό στήν ἀνθρώπινη ἱστορία, οἱ ἄγγελοι χάθηκαν ἀπό μπροστά τους κι ἄφησαν τούς ποιμένες νά χαίρονται καί ν' ἀποροῦν.

«Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ καί ἴδωμεν τό ρῆμα τοῦτο τό γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν»¹⁴. Γιατί δέν εἶπαν πώς τό γεγονός τούς τό ἀποκάλυψε «ὁ ἄγγελος» ἀλλά εἶπαν ὁ Κύριος; Ἐπειδή ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ παρουσιάστηκε μπροστά τους μέ τέτοια λαμπρότητα καί τέτοιο ἐκτυφλωτικό κάλλος, πού ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δέν μποροῦσε νά φανταστεῖ πώς ὁ Κύριος, ὁ ἴδιος ὁ Παντοκράτορας θά ἦταν πιό ὠραῖος ἢ πιό λαμπερός. Καί γιά ἕναν ἄλλο λόγο ὅμως. Ἐπειδή στήν Ἁγία Γραφή οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ συνήθως ἀποκαλοῦνται «Κύριοι». Κι αὐτό προκύπτει ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ Ἰσραηλίτες ἦταν αὐστηρά προσηλωμένοι στήν πίστη τους στόν ἕνα Θεό κι εἶχαν συνηθίσει νά τά πληροφοροῦνται ὅλα ἀπό ἄγγελο, ὡς ἀπεσταλμένο τοῦ Θεοῦ.

Καί ἴδωμεν τό ρῆμα τοῦτο τό γεγονός. Δέν εἶπαν οἱ ποιμένες, «ἂν ἀληθεύει αὐτό τό πράγμα». Δέν εἶχαν τήν παραμικρή ἀμφιβολία ὅτι ὁ Κύριος τούς ἀποκάλυψε τό μέγα αὐτό γεγονός. Ἡ ἀπλή καρδιά τους δέ γνώριζε τήν ἀμφιβολία. Ἡ ἀμφιβολία κατοικεῖ συχνότερα στίς σκοτισμένες ἀπό τήν ἀμαρτία καί τά πάθη καρδιές.

«Καί ἦλθον σπεύσαντες, καί ἀνεῦρον τήν τε Μαριάμ καί τόν Ἰωσήφ καί τό βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ»¹⁵. Εὐκόλα μπορεῖ νά φανταστεῖ κανεῖς μέ τί σπουδή ἔτρεξαν οἱ ποιμένες πρὸς τή φάτνη. Ἡ χαρά τούς ἔδωσε φτερά στά πόδια κι ἔτσι ἔφτασαν γρήγορα στήν ἁγία οἰκογένεια.

Στό σπήλαιο ὅπου ἐκεῖνοι στάλιαζαν τά κοπάδια τους βρῆκε κατάλυμμα «ὁ νυνέχων πᾶσαν τήν κτίσιν». Στή φάτνη ὅπου ἔβαζαν τροφή γιά τά ζωντανά τους, κείτονταν σπαργανωμένος ὁ Οὐράνιος Ἄρτος, Ἐκεῖνος πού ζωοποιεῖ ὅλη τήν κτίση. Τά ἄχυρα πού περίσσεψαν ἀπό τά ζῶα, χρησίμεψαν γιά στρώμα Ἐκείνου πού ἀπό τή δημιουργία τοῦ κόσμου ἦταν «καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ».

[Βηθλεέμ σημαίνει Οἶκος Ἄρτου. Τό βαθύτερο νόημα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἔγινε γνωστό μέ τό πού γεννήθηκε στόν τόπο αὐτόν ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ὁ οὐράνιος Ἄρτος. «Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς»]. Ὁ εὐαγγελιστής γράφει πώς οἱ ποιμένες βρῆκαν στό σπήλαιο τή Μαρία καί τόν Ἰωσήφ. Τυπικά πρῶτος ἀναφέρεται ὁ πατέρας κι ἔπειτα ἡ μητέρα. Αὐτό συνηθίζεται σήμερα καί τηροῦνταν ἀκόμα αὐστηρότερα ἐκείνη τήν ἐποχή, πού ἡ γυναίκα λογαριάζονταν ὑποδέστερη ἀπό τόν ἄντρα. Ὁ εὐαγγελιστής ὅμως ἀναφέρει πρῶτα τή Μαρία, ἀντίθετα μέ τό μακρόχρονο ἔθιμο. Καί τό κάνει αὐτό σκόπιμα, γιά νά τονίσει τό γεγονός ὅτι μοναδικός ἐπίγειος γονιός τοῦ Σωτήρα μας εἶναι ἡ Μητέρα. Ὁ Ἰωσήφ δέν ἦταν σύζυγός της ἀλλά βοηθός καί προστάτης Της.

«Ἰδόντες δέ διεγνώρισαν περί τοῦ ρήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περί τοῦ παιδίου τούτου· καί πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περί τῶν λαληθέντων ὑπό τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς»¹⁶.

Οἱ ποιμένες εἶχαν σίγουρα πολλά νά διηγηθοῦν. Τά μάτια τους εἶχαν δεῖ ἐκεῖνα πού ἐλάχιστα ἀνθρώπινα μάτια ἀξιῶνται νά δοῦν. Τ' αὐτιά τους εἶχαν ἀκούσει πράγματα πού ἐλάχιστα ἀνθρώπινα αὐτιά ἀξιῶνται ν' ἀκούσουν. Καί πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν. Ἐδῶ προφανῶς δέν ἀναφέρεται στή Μαρία καί τόν Ἰωσήφ, γιατί τότε δέ θά ἔλεγε ὁ εὐαγγελιστής «πάντες». Θά πρέπει ν' ἀναφέρεται καί σ' ἄλλους ἀνθρώπους κοντά στό σπήλαιο, στή Βηθλεέμ, στούς ὁποίους οἱ ποιμένες ἀποκάλυψαν μέ τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ τό φοβερό καί θαυμαστό οὐράνιο αὐτό μυστήριο. Γιά τήν ἁγία Μητέρα Μαρία γράφει ὁ εὐαγγελιστής: «Ἡ δέ Μαριάμ πάντα συνετήρει τά ρήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς»¹⁷. Ὁ εὐαγγελιστής εἶναι ὑπερβολικά προσεχτικός ὅταν ἀναφέρεται στήν ἁγία Παρθένο. Παρατηρεῖ πάντα τήν καρδιά της, προσπαθεῖ νά ἐκτιμήσει τίς ἐντυπώσεις πού δημιουργοῦνται στήν εὐαίσθητη αὐτή καρδιά πού φόρεσε τό στεφάνι τοῦ γάμου μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ἐκείνη ἄκουσε ὅλα ὅσα εἰπώθηκαν, ὅλα ὅσα εἶχαν νά ποῦν γιά τό γιό της ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ. Κι ὅλ' αὐτά τά φύλαξε στήν καρδιά της. Κάποτε θά ῥχόταν ἡ ὥρα πού θά ἄνοιγε τό στόμα της, πού θ' ἀποκάλυπτε τούς θησαυρούς τῆς καρδιάς της, πού θά τά μετέδιδε ὅλ' αὐτά στούς ἀποστόλους καί τούς εὐαγγελιστές γιά νά τά μάθουν ἀπό τά δικά της χεῖλη. Θά ῥφτανε ὁ καιρός πού θά γινόταν ὁ ἀπόστολος τῶν ἀποστόλων, ὁ εὐαγγελιστής τῶν εὐαγγελιστῶν. Κι ὁ καιρός αὐτός θά ῥχόταν μετά τήν ἔνδοξη ἀνάσταση τοῦ Υἱοῦ Της. Ὅταν ὁ μονογενής βγῆκε ἀπό τόν τάφο καί

«άνεστη ἐκ νεκρῶν», οἱ ἀπόστολοι ἀκόμα ἀναρωτιοῦνταν μεταξύ τους. Τί γίνεται; Ποιόν θά ρωτήσουμε; Ἐκείνην, μόνο Ἐκείνην ἐπί τῆς γῆς. Κι Ἐκείνη θά τοὺς ἔλεγε ὅλα ὅσα εἶχε φυλάξει στήν καρδιά της, τά λόγια τοῦ ἀρχάγγελου στή Ναζαρέτ, ἐκεῖνα πού εἶπαν οἱ ποιμένες στή Βηθλεέμ καί πολλά, πολλά ἄλλα λόγια καί μυστήρια πού μόνο αὐτή γνώριζε, ἐπειδή ἐκείνη μόνο ζοῦσε τόσο κοντά στό διδάσκαλό τους.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς λοιπόν δέ γεννήθηκε στή Ρώμη, στό παλάτι τοῦ Καίσαρα, γιά νά γίνει κύριος τῆς οἰκουμένης μέ τή δύναμη τῶν ὄπλων. Γεννήθηκε ἀνάμεσα στούς ποιμένες, γιά ν' ἀποκαλυφτεῖ ἔτσι ὁ κυρίαρχος χαρακτήρας τῆς εἰρηνικῆς καί ἀγαπητικῆς διακονίας Του στόν κόσμο. Ὅπως ὁ ποιμένας ἀγαπᾷ καί φροντίζει τό ποίμνιό του, ἔτσι κι Ἐκεῖνος ἀγαπᾷ καί μεριμνᾷ γιά κάθε ἄνθρωπο. Ὅπως ὁ ποιμένας φροντίζει γιά τό ἓνα ἄρρωστο ἢ παραστρατημένο πρόβατο περισσότερο ἀπό τά ἐνενήντα ἐννιά πού εἶναι ἀσφαλῆ καί ὑγιή, ἔτσι κι Ἐκεῖνος ἔχει μεγαλύτερη μέριμνα γιά τοὺς ἀμαρτωλοὺς παρά γιά τοὺς ἀγγέλους. Ὅπως ὁ ποιμένας γνωρίζει τό κάθε πρόβατό του χωριστά καί κάθε πρόβατο γνωρίζει τόν ἀφέντη του, ἔτσι γίνεται καί μέ τόν μεγάλο, τόν καλό Ποιμένα καί τή λογική ποίμνη Του. Ὅπως ὁ ποιμένας ξαγρυπνάει γιά τό ποίμνιό του, τότε πού ὅλη ἡ φύση ἡσυχάζει ἀμέριμνη, ἔτσι κι ὁ Καλός Ποιμένας ἀγρυπνεῖ νύχτες γεμάτες τρόμο καί πειρασμούς. Παρακολουθεῖ τή λογική Του ποίμνη καί προσεύχεται γι' αὐτούς μέ ταπείνωση κι ὑπακοή στόν οὐράνιο Πατέρα Του. Κάθε Του πράξη στή γῆ εἶναι ἀπό μόνη της ἓνα ὀλοκληρωμένο εὐαγγέλιο. Ἀκόμα καί τότε πού ἦταν νεογέννητος καί δέν μποροῦσε ν' ἀνοίξει τό στόμα του γιά νά προφέρει μιά λέξη, ἔδινε στήν ἀνθρωπότητα ἓνα ὀλόκληρο εὐαγγέλιο μέ τόν τρόπο, τόν τόπο καί τίς περιστάσεις τῆς γέννησής Του. Δέ θά μποροῦσε ὁ Κύριος Ἰησοῦς νά γεννηθεῖ σέ αὐτοκρατορικό παλάτι, γιατί καθῆκον Του δέν ἦταν νά γίνει ἐγκόσμιος κυβερνήτης. Ἡ βασιλεία Του δέν εἶναι «ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» πού εἶναι σκοτεινός σάν τήν καταιγίδα, παροδικός σάν τό ὄνειρο. Δέ θά μποροῦσε νά γεννηθεῖ σάν γιός κάποιου ἐπίγειου αὐτοκράτορα, γιατί ὁ σκοπός Του δέν εἶναι ἡ φωτιά καί τό ξίφος, οἱ διαταγές καί ἡ βία, ἀλλά ἡ θεραπεία τῶν ἄρρωστων κι ἡ σταδιακή ἀποκατάσταση τῆς υἰείας τους. Τά ἔργα πού ἔκανε στή Ζωή Του δέν ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τά λόγια Του ἀλλά τά ἐπιβεβαιώνουν. Ἡ διδασκαλία Του ἐμπεριέχεται στή ζωή καί τά λόγια Του, εἶναι τό σωτήριο εὐαγγέλιό Του.

Όλα όσα ήρθε για να ζήσει στη γη ήταν τόσο καλά μελετημένα και προσχεδιασμένα, με τόσο μεγάλη σοφία, που ανθρώπινη γλώσσα δεν μπορεί να εξηγήσει. Γι' αυτό κι εκείνο που έχουμε να κάνουμε είναι να λατρεύουμε τη σοφία Του με υπακοή και ταπείνωση, γιατί Έκεϊνος όχι μόνο ικανοποιεί το νοῦ μας αλλά γεμίζει και τήν καρδιά μας με χαρά. Και μεϊς, γεμάτοι χαρά κι αγαλλίαση, ἄς ἐπαναλάβουμε τόν ἀγγελικό ὕμνο:

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις θεῶ καί ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Δόξα στό μονογενή Υἱό «ἐν οὐρανῶ καί ἐπί γῆς», στό χερουβικό θρόνο στόν οὐρανό καί στή φάτνη τῆς Βηθλεέμ στή γῆ. Δόξα στόν Πατέρα καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, τήν ὁμοούσια κι ἀδιαίρετη Τριάδα, τώρα καί πάντα καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν!

---

1 Λουκ. Β' : 4. 2 Ματθ. Γ' : 15. 3 Λουκ. Β' : 5. 4 Λουκ. Β' : 7. 5 Η' : 29.
6 Λουκ. Β' : 8. 7 Λουκ. Β' : 15. 8 Ἰεζ. Α' : 27-28. 9 Λουκ. Β' : 10-12. 10
Ματθ. Β' : 10. 11 Ἀποκ. Ε' : 11. 12 Ἡσ. μέ : 6-7.
13 Ἐφ. β' : 14. 14 Λουκ. Β' : 15. 15 Λουκ. Β' : 16. 16 Λουκ. Β' : 17-18.
17 Λουκ. Β' : 19.

Λόγος Γ.'

Εὐκολότερο εἶναι στό θνητό ἄνθρωπο να βυθομετρήσει τή θάλασσα ἢ να ὑπολογίσει τό ὕψος τοῦ ἑναστρου στερεώματος, παρά να μετρήσει τό ὕψος καί τό βάθος τῆς θείας σοφίας καί πρόνοιας για τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αυτό κι εἶναι πολύ περισσότεροι ἐκεῖνοι που ἐπιδίδονται στήν πρώτη μέτρηση παρά στή δεύτερη. Εἶναι περισσότεροι ἐκεῖνοι που ἐξετάζουν τά μάτια, παρά ἐκεῖνοι που ἐρευνοῦν τό πνεῦμα. Αυτό που ἐρευνοῦν τά μάτια μοιάζει πίο σπουδαῖο, στήν πραγματικότητα ὅμως αὐτά που ἐρευνᾶ κι ἐξετάζει τό πνεῦμα εἶναι ἀσύγκριτα πίο βαθιά, πίο μεγάλα καί πίο πλατιά, «τό γάρ Πνεῦμα πάντα ἐρευνᾶ καί τά βάθη τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. Β', 10).

Τό βάθος τῆς θεϊκῆς σοφίας στό ξεκίνημα τοῦ παλιοῦ κόσμου ἦταν μεγάλο καί θαυμαστό. Δέν ἦταν ὅμως ὅπως τό ξεκίνημα τοῦ νέου κόσμου, με τή γέννηση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πάρτε σάν παράδειγμα τήν ἀνέκφραστη σοφία με τήν ὁποία ἀναφέρουν τή γέννηση τοῦ Κυρίου μας οἱ δυό εὐαγγελιστές, ὁ Ματθαῖος κι ὁ Λουκάς. Αυτό που συναντᾶμε καί στούς τέσσερις εὐαγγελιστές εἶναι ἀξιοθαύμαστο σύνολο, ὅμως συμπληρώνουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο, ὅπως τ' ἀστέρια κι οἱ ἐποχές ἀλλη-

λοσυμπληρώνονται μεταξύ τους. Όπως ή ανατολή δέν μπορεί νά νοηθεῖ χωρίς τή δύση κι ὁ βορράς χωρίς τό νότο, ἔτσι κι ὁ ἕνας εὐαγγελιστής δέν μπορεί νά ὑπάρξει χωρίς τό δεύτερο ἢ οἱ δύο χωρίς τόν τρίτο ἢ κι οἱ τρεῖς μαζί χωρίς τόν τέταρτο. Όπως κι οἱ τέσσερις ἄκρες τῆς γῆς ἀποκαλύπτουν, ἡ καθεμιά μέ τόν τρόπο της, τή δόξα καί τή μεγαλοσύνη τοῦ ζῶντος ἑνός καί Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἔτσι κι οἱ τέσσερις εὐαγγελιστές, μέ τόν τρόπο του ὁ καθένας, ἀποκαλύπτουν τή δόξα καί τή μεγαλοσύνη τοῦ Σωτήρα Χριστοῦ.

Κάποιοι ἄνθρωποι, ἀνάλογα μέ τήν ἰδιοσυγκρασία τους, ἀναπαύονται περισσότερο στήν Ἀνατολή, ἐκεῖ βρίσκουν καί τήν ὑγεία τους. Ἄλλοι πάλι ἀναπαύονται στή Δύση κι ἄλλοι ἀκόμα στό Βορρά ἢ στό Νότο. Σ' ἐκεῖνον πού δέν βρίσκει τήν εἰρήνη καί τήν ὑγεία του σέ κανέναν ἀπό τούς τέσσερις ὀρίζοντες, συνηθίζουμε νά λέμε πώς δέ φταίει ἡ γῆ, ἀλλά μᾶλλον ὁ ἴδιος. Ἔτσι μερικοί ἄνθρωποι, ἀνάλογα μέ τήν πνευματική ἰσορροπία τους ἀλλά καί τή διάθεσή τους, ἀναπαύονται περισσότερο κι ὠφελοῦνται ὅταν διαβάζουν τό κατά Ματθαῖον εὐαγγέλιο, ἄλλοι πάλι ὅταν διαβάζουν τό εὐαγγέλιο τοῦ Μάρκου, τοῦ Λουκᾶ ἢ τοῦ Ἰωάννη. Σ' ἐκεῖνον πού δέν ἀναπαύεται καί δέ βρίσκει ὠφέλεια ἀπό κανένα εὐαγγέλιο λέμε πώς δέ φταῖνε οἱ εὐαγγελιστές γι' αὐτό, μά ὁ ἴδιος. Εὐκόλα μπορεί νά συμπεράνει κανείς πώς γιά τόν ἄνθρωπο αὐτόν δέν ὑπάρχει φάρμακο, οὔτε θεραπεία. Ὁ Δημιουργός τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πάνσοφος, πανεύσπλαχνος. Γνωρίζει τή διαφορετικότητα καί τήν ἀδυναμία τῆς ἀνθρώπινης φύσης μας γι' αὐτό οἰκονόμησε νά ἔχουμε τέσσερις εὐαγγελιστές, ὥστε ὁ καθένας μας, ἀνάλογα μέ τήν πνευματική του φύση, νά κάνει κτῆμα του ἕνα ἀπό τά τέσσερα εὐαγγέλια πιά γρήγορα καί πιά εὐκόλα, ὥστε τό εὐαγγέλιο αὐτό νά γίνει τό κλειδί γιά τήν ἀνάγνωση καί τῶν ἄλλων εὐαγγελίων.

Ἡ θεϊκή σοφία φαίνεται καθαρά στή δομή καί τήν ἀπόδοση τῶν εὐαγγελικῶν διδαχῶν. Καί γιά νά φανεῖ αὐτό μέ περισσότερη σαφήνεια, **θά ἐξετάσουμε σήμερα ἕνα γεγονός, τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ**, ὅπως τό περιγράφουν δύο εὐαγγελιστές: ὁ Ματθαῖος κι ὁ Λουκᾶς. Καί οἱ δύο εὐαγγελιστές εἶχαν πάνω ἀπ' ὅλα τό ἴδιο **θεόπνευστο καθῆκον: νά φανερώσουν στούς πιστούς δύο διαφορετικά καί ἀλληλοσυμπληρούμενα χαρακτηριστικά στό πρόσωπο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ**, πού παλιά κοσμοῦσαν τόν προπάτορά μας Ἀδάμ στόν παράδεισο. Καί τά δύο τά ἔχασε ὁ Ἀδάμ μέ τό πού ἔπεσε στή σατανική ἀμαρτία. Μολονότι καί

τά δύο αυτά χαρακτηριστικά μοιάζουν νά συγκρούονται μεταξύ τους, συμπληρώνουν θαυμαστά τό ένα τό άλλο, ὅπως τό φῶς τοῦ ἡλίου ἀπό ψηλά συνδέεται μέ τά ἄνθη τοῦ ἀγροῦ πού ἀναπτύσσονται ἀπό κάτω. Τό ένα ἀπό τά χαρακτηριστικά αὐτά εἶναι ἡ **βασιλική ἐλευθερία** καί τό άλλο ἡ **υἱική ὑπακοή**. Τό καθένα ἀπό τά χαρακτηριστικά αὐτά προϋποθέτει τό ἄλλο. Τό ένα ἐλευθερώνει τό ἄλλο ἀπό τούς περιορισμούς, ἢ καί μπορεῖ νά ἐμποδίσει τό ἄλλο καί νά τό καταστρέψει. Καί τά δύο εἶναι σάν τά δίδυμα, γεννήθηκαν μαζί, ζοῦν ἀλλά καί πεθαίνουν μαζί. Ἡ ἀπροϋπόθετη ὑπακοή συμβαδίζει μέ τήν ἀπεριόριστη ἐλευθερία. **Ἡ ἀνυπακοή εἶναι ἐντελῶς ξένη στήν ἐλευθερία**. Οἱ ἅγιοι εὐαγγελιστές τά ἰσορροποῦν καί τά δύο αὐτά. Ἀπό τή μιά δείχνουν καθαρά στούς ἀνθρώπους τή βασιλική ἐλευθερία τοῦ Θεανθρώπου κι ἀπό τήν ἄλλη τήν ταπεινή ὑπακοή Του.

Ὁ Λουκᾶς μιλάει γιά τό Ρωμαῖο Καίσαρα, τόν Αὔγουστο, καί τούς ποιμένες τῆς Βηθλεέμ. Ὁ Ματθαῖος δέν τούς ἀναφέρει καθόλου αὐτούς. Ἀντίθετα, αὐτός μιλάει γιά τόν Ἡρώδη, τό βασιλιά τῆς Ἰουδαίας, καί τούς μάγους ἐξ Ἀνατολῶν, ἐνῶ ὁ Λουκᾶς αὐτούς δέν τούς ἀναφέρει καθόλου. Τί σημαίνει αὐτό; Μήπως ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψη ἢ ἀτέλεια; Ὁχι. Δέν ὑπάρχει οὔτε ἔλλειψη οὔτε ἀτέλεια. Σημαίνει μᾶλλον τή διασταύρωση δύο πηγῶν πού συμπληρώνουν καί τελειοποιοῦν ἢ μιά τήν ἄλλη. Θά ρωτήσῃ κάποιος ὅμως: Ἄν δέν ἀλληλοσυμπληρώνονταν, θά μποροῦσε ν' ἀναφέρει ὁ Λουκᾶς τό Ρωμαῖο Καίσαρα μαζί μέ τούς μάγους τῆς Ἀνατολῆς κι ὁ Ματθαῖος τό βασιλιά Ἡρώδη μαζί μέ τούς ποιμένες; Ἀπό μιά πρώτη ἄποψη αὐτό φαίνεται πιθανό. Τότε κι οἱ δύο εὐαγγελιστές θά συμπλήρωναν ὁ ἕνας τόν ἄλλον καί ἡ διήγησή τους δέ θά ἔχανε τίποτα οὔτε ἀπό τήν ὁμορφιά τῆς διήγησης οὔτε ἀπό τήν ἐσωτερική συνοχή. Δέ θά μποροῦσαν οἱ ποιμένες νά πληροφορήσουν τό βασιλιά Ἡρώδη καί τούς πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραήλ ὅτι ὁ νέος Βασιλιάς γεννήθηκε στόν κόσμο, ὅπως κι οἱ μάγοι; Καί στή μιά περίπτωση καί στήν ἄλλη, ὁ Ἡρώδης θά εἶχε σίγουρα διαπράξει τό ἔγκλημα ἐναντίον τῶν δεκατεσσάρων χιλιάδων νηπίων. Θά λέγαμε ἐπίσης: Δέ θά ἔταν συνετό ν' ἀναφερθεῖ ὁ Καίσαρας Αὔγουστος μαζί μέ τούς μάγους ἐξ Ἀνατολῶν κι ὄχι μέ τούς ποιμένες τῆς Βηθλεέμ; Ὁχι. Γιατί ὅπως οἱ ποιμένες ἦταν ἀπλοί καί δέ θά ἔχαν καμιά ἐπίδραση στόν Καίσαρα, ἔτσι θά γινόταν καί μέ τούς μάγους πού ἐμφανίστηκαν ξαφνικά στή Βηθλεέμ κι ἔπειτα ἐξαφανίστηκαν ξανά, ὅπως τούς ὀδήγησε ὁ ἀστέρας.

“Ολ’ αὐτά ὅμως εἶναι ἀπλοὶ ἀνθρώπινοι συλλογισμοί, πού τούς κάνει ὁ ἀσταθής καί ἀδύναμος ἀνθρώπινος νοῦς. Ἄν ἀκολουθήσουμε τό βαθύ καί μυστηριώδη τρόπο πού σκέφτονται καί γράφουν οἱ δύο εὐαγγελιστές γιά τή γέννηση τοῦ Σωτήρα μας, θά κατανοήσουμε ὅτι αὐτός εἶναι ὁ μόνος σωστός τρόπος σχετικά μέ ὅλα τά πρόσωπα πού ἐμπλέκονται στή διήγηση. Εἶναι ὁ μοναδικός τρόπος. Ὁ Καίσαρας Αὐγουστος ἔπρεπε ν’ ἀναφερθεῖ στό εὐαγγέλιο καί μάλιστα σ’ ἐκεῖνο τό κεφάλαιο τοῦ εὐαγγελίου ὅπου ἀναφέρονται κι οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ. Ὁ Ἡρώδης ἔπρεπε ν’ ἀναφερθεῖ στό εὐαγγέλιο καί στό κεφάλαιο ἐκεῖνο ὅπου ἀναφέροται κι οἱ μάγοι ἀπό τήν Ανατολή. Γιά ποιό λόγο; Γιά νά φανερώσουν μέ ὅσο τό δυνατό σαφέστερο τρόπο τήν ἀντίθεση μεταξύ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ὑπέρ ἢ κατά τοῦ Χριστοῦ, ὑπέρ ἢ κατά τῆς ἀληθινῆς θεϊκῆς σοφίας.

***

Λέει ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος: «Τά μωρά τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός ἵνα τούς σοφοῦς καταισχύνῃ, καί τά ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός ἵνα καταισχύνῃ τά ἰσχυρά» (Α΄ Κορ. Α΄, 27). Ἐκείνη τήν ἐποχή, κατά τ’ ἀνθρώπινα μέτρα, δυνατότερος ἄντρας ἀπό τόν Καίσαρα Αὐγουστο δέν ὑπῆρχε στόν κόσμο. Πιό ἀδύνατοι, πιό φτωχοί καί πιό ἄγνωστοι ἄνθρωποι ἀπό τούς ποιμένες τῆς φτωχῆς καί ἄσημης Βηθλεέμ πάλι δέν ὑπῆρχαν. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς γεννήθηκε ἀνάμεσα σ’ αὐτούς τούς ἀδύνατους, φτωχοῦς κι ἄγνωστους στά μάτια τοῦ κόσμου. Κι ἡ γέννησή Του ἀποκαλύφθηκε σ’ αὐτούς πρῶτα. Κι αὐτοί ἦταν πού πρῶτοι ὑμνησαν τή δόξα Του. Ὁ παντοδύναμος Καίσαρας Αὐγουστος πέθανε σωματικά ἀδύναμος, παραμένοντας ὡς τό θάνατό του στή σκιά τῆς αὐταπάτης.

...

Ἔτσι ἀντιμετωπίζουμε τό παράδοξο αὐτό γεγονός. Ὅταν ὁ Ἡρώδης ἄκουσε γιά τό νεογέννητο Βασιλιά τῶν βασιλέων βιάστηκε νά τόν σκοτώσει. Οἱ σοφοί συμβουλάτορες του κι οἱ ὑπερήφανοι νουνεχεῖς τῆς Ἱερουσαλήμ δέν τό λογάριασαν ἀπαραίτητο νά κάνουν τό δίωρο ταξίδι μέχρι τή Βηθλεέμ γιά νά δοῦν Ἐκεῖνον πού περίμεναν σαράντα γενιές ἀπό τόν Ἀβραάμ. Οἱ ἀστρολόγοι ἀπό τήν Ανατολή ὅμως, μ’ ὅλο πού ἀνῆκαν σέ ἔθνος εἰδωλολατρικό, ταξίδεψαν μῆνες ὀλόκληρους γιά νά πρσκυνήσουν τό βασιλιά Χριστό. Ἔτσι ἐπαληθεύονται τά λόγια τοῦ μεγάλου προφήτη Ἡσαΐα: «Ἐμφανῆς ἐγενήθην τοῖς ἐμέ μή ἐπερωτῶσιν, εὐρέθην τοῖς ἐμέ μή ζητοῦσιν. εἶπα· ἰδοῦ εἰμι τῷ ἔθνει, οἳ οὐκ ἐκάλεσάν

μου τό ὄνομα. ἐξεπέτασα τάς χεῖρας μου ὅλην τήν ἡμέραν πρὸς λαόν ἀπειθοῦντα καί ἀντιλέγοντα, οἳ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀληθινῇ, ἀλλ' ὀπίσω τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν» (Ἠσ. ξε' 1-2).

Ὁ Ρωμαῖος Καίσαρας ἀπό τή μιά μεριά κι οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ ἀπό τήν ἄλλη, παρουσιάζουν μιά ἀντίθεση σέ κοσμική δύναμη, πλοῦτο καί δόξα. Ὁ Ἡρώδης κι οἱ γραμματεῖς τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπό τή μιά μεριά κι οἱ μάγοι τῆς Ἀνατολῆς ἀπό τήν ἄλλη, παρουσιάζουν μιά ἄλλη ἀντίθεση, πού ἀφορᾷ τήν κατοχή τῆς ἀλήθειας, τή γνώση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος εὐδόκησε νά διαλέξει τούς φτωχοὺς καί τούς εἰδωλολάτρεις, γιά νά καταισχύνει ἔτσι τούς ἰσχυροὺς καί τούς ὑπερήφανους. Προτοῦ τούς καταισχύνει ὁ Κύριος, τόν εἶχαν οἱ ἴδιοι περιφρονήσει μέ τήν ὑπερηφάνεια καί τήν παρακοή τους. Οἱ μεγαλύτεροι ἐχθροί τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ὅμως καί τοῦ ἑαυτοῦ τους ἐχθροί, εἶναι ἐκεῖνοι πού ἔπεςαν στήν ὑπερηφάνεια, εἴτε ἐξαιτίας τοῦ πλούτου τους εἴτε τῆς δύναμης καί τῆς σοφίας τους. **Ἡ ὑπερηφάνεια τῶν ἰσχυρῶν καί τῶν σοφῶν σχηματίζει ἕνα ἀδιαπέραστο ἐμπόδιο ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους αὐτούς καί τό Θεό, εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἔχθρα ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.** Ὁ Θεός βέβαια δέν ἔχει ἐχθρούς πού νά μπορούν νά τόν βλάψουν, νά Τοῦ κάνουν κακό. **Τό νά γίνει κάποιος ἐχθρός τοῦ Θεοῦ σημαίνει νά γίνει ἐχθρός τοῦ ἑαυτοῦ του.** Τό νά διαγράψει κανεῖς τό Θεό ἀπό τή ζωή του, σημαίνει νά διαγραφεῖ ὁ ἴδιος ἀπό τή Βίβλο τῆς Ζωῆς. **Οἱ ὑπερήφανοι ἄνθρωποι πού ἔχουν ἐγκόσμια δύναμη καθώς κι οἱ σοφοί ἐπιστήμονες, πού νομίζουν πώς διέγραψαν τό Θεό ἀπό τή ζωή τους, στήν πραγματικότητα δέν ἔκαναν τίποτ' ἄλλο παρά νά διαγραφοῦν οἱ ἴδιοι ἀπό τή Βίβλο τῆς Ζωῆς.** Ἡ αὐταπάτη τους ὅτι κατώρθωσαν νά ἐξορίσουν τό Θεό ἀπό τόν κόσμο, ἰσοδυναμεῖ μέ τήν αὐταπάτη τῶν μωρῶν καί ἀνοήτων πού, ἐπειδή κλείνουν τά μάτια τους στόν ἥλιο, νομίζουν πώς τόν ἐξαφάνισαν ἀπό τόν ἕναστρο οὐρανό.

Εὐτυχῶς πού οἱ ὑπερήφανοι ἄνθρωποι, εἴτε ἡ ὑπερηφάνειά τους προέρχεται ἀπό ἐξουσία εἴτε ἀπό γνώση, εἶναι λίγοι, εἶναι μειονότητα, γιατί οἱ φτωχοί ἄνθρωποι στόν κόσμο εἶναι περισσότεροι ἀπό τούς πλούσιους, οἱ ἀμαθεῖς εἶναι περισσότεροι ἀπό τούς σοφοὺς. Ἐπομένως μπορούμε νά συμπεράνουμε πώς οἱ ὑπερήφανοι πλούσιοι τῆς Ρώμης κι οἱ ὑπερήφανοι γραμματεῖς τῆς Ἱερουσαλήμ δέν ἀντιπροσωπεύουν παρά μιά μειονότητα. Οἱ φτωχοί ποιμένες τῆς Βηθλεέμ ὅμως κι οἱ ἀστρολόγοι ἀπό τήν Ἀνατολή πού ἐπιθυμοῦσαν κι ἀναζητοῦσαν τήν ἀλήθεια, ἀντι-

προσώπευαν τήν πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων τήν ἐποχή πού γεννήθηκε ὁ Χριστός. Κι αὐτοί εἶναι οἱ ἀπλοϊκοί ἄνθρωποι, οἱ «πτωχοί τῷ πνεύματι», οἱ καλλίτεροι ὑποψήφιοι γιά τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οἱ ἄλλοι εἶναι ἐκεῖνοι πού τούς εἶναι πιό δύσκολο νά μποῦν στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἀπ' ὅ,τι εἶναι νά περάσει ἀπό τήν τρύπα τῆς βελόνας μιά καμήλα.

***

Ποιοί ἦταν αὐτοί οἱ παράδοξοι ἀστρολόγοι ἀπό τήν Ἀνατολή; Καί πῶς ἔγινε κι ἦρθαν νά προσκυνήσουν τό νεογέννητο Ἰησοῦ; Δέν μποροῦμε νά ποῦμε μέ ἀκρίβεια ἀπό ποιά χώρα ἦρθαν, ἂν ἦταν δηλαδή ἀπό τήν Περσία ἢ τήν Αἴγυπτο ἢ ἀκόμα ἀπό τή Βαβυλώνα ἢ τή μακρινή Ἰνδία. Μήπως, ὅπως λέει μιά ὁμορφη παράδοση, ξεκίνησαν χωριστά ὁ καθένας τους, ἀπό διαφορετικές χῶρες, καί κάπου συναντήθηκαν καί συνέχισαν μαζί τό ταξίδι τους γιά νά προσκυνήσουν τό Μεσσία; Ἡ ἀκρίβεια τῆς χώρας ἀπ' ὅπου ἦρθαν ὅμως εἶναι ἕνα παράπλευρο, ἕνα ἀσήμαντο γεγονός. Τό σπουδαῖο ἐδῶ εἶναι ὅτι ἦρθαν στό ὄνομα ὀλόκληρης τῆς λατρεύουσας τ' ἄστρα Ἀνατολῆς, γιά νά προσκυνήσουν τό πιό λαμπερό οὐράνιο ἀστέρι πού φάνηκε ποτέ στήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ἐκεῖνο πού θέλει νά πεῖ ὁ εὐαγγελιστής ἐδῶ εἶναι ὅτι ἦρθαν γιά νά προσκυνήσουν τό νεογέννητο Μεσσία ἀπό τήν Ἀνατολή στό ὄνομα τῆς Ἀνατολῆς, ὄχι στό ὄνομα κάποιας ἀνατολίτικης γῆς ἢ ἐνός λαοῦ τῆς Ἀνατολῆς.

...

Οἱ σοφοί ἅγιοι Πατέρες λένε πῶς **τό ἀστέρι** αὐτό πού ὀδήγησε τούς μάγους ἀπό τήν Ἀνατολή στή Βηθλεέμ δέν ἦταν ἕνα ἀστέρι σάν τ' ἄλλα, ἀλλά **μιά πνευματική δύναμη μέ τή μορφή τοῦ ἄστρου**. Ἄν ὁ Κύριος μποροῦσε νά ἐμφανιστεῖ στόν ποιμένα Μωυσή μέ τή μορφή μιᾶς καιόμενης βάρου, στόν Ἀβραάμ μέ τή μορφή τριῶν ἀγγέλων καί στόν προφήτη Ἡλία σάν ἀνεμοστρόβιλος καί σάν φωνή, τότε γιατί ὁ Κύριος ἢ κάποιος ἄγγελος νά μὴν ἐμφανιστεῖ στους μάγους σάν ἀστέρι; Ἀπό τή μεγάλη Του εὐσπλαχνία ἔρχεται στους ἀνθρώπους καί παρουσιάζεται σ' αὐτούς μέ τή μορφή πού οἱ ἴδιοι τόν ἐπιθυμοῦν. Στους μάγους τῆς Ἀνατολῆς, τούς ἀστρολόγους, πού τόν ἀναζητοῦσαν ἀνάμεσα σ' ἀστέρια, ἐμφανίστηκε σάν ἄστρο. Στους Ἰσραηλίτες ὅμως δέν ἐμφανίστηκε σάν ἄστρο, γιατί ἐκεῖνοι ποτέ δέν τόν ἀναζήτησαν σ' ἀστέρια. Γι' αὐτό καί τό ἄστρο πού προπορευόταν ἀπό τούς μάγους σ' ὄλο τό ταξίδι τους ἀπό τά χῶματα τῆς Ἀνατολῆς, **ἐξαφανίστηκε μόλις ἔφτασαν σά Ἱεροσό-**

λυμα. Στήν άγία πόλη ό Θεός είχε άποκαλυφθει με άλλον τρόπο και δέν ήταν άπαραίτητο νά έμφανιστει σαν άστρο. Ό **Ίερώνυμος** γράφει στα σχόλιά του στό κατά Ματθαϊον: «Τό άστρο έλαμψε στην Άνατολή, ώστε οι Ίουδαϊοι νά μάθουν για τή γέννηση του Χριστου από τους ειδωλολάτρες, προς μεγάλη τους ντροπή».

Όταν έφτασαν στα Ίεροσόλυμα οι μάγοι διηγήθηκαν στον Ήρώδη και στους συμβούλους του για τήν εμφάνιση του παράξενου αυτού άστεριου, πού ήταν σημάδι ότι γεννήθηκε ένας καινούργιος βασιλιάς στην Ίουδαία. Ό Ήρώδης, μαζί με τους άρχιερείς και τους γραμματεϊς αλλά και τό λαό τής Ίερουσαλήμ, αντί νά χαρούν πού άξιώνονταν νά δοϋν Έκεϊνον πού «πολλοί προφήται και βασιλείς ήθέλησαν ιδειν... και ούκ είδον» (Λουκ. ι', 24), τί έκαναν; «Άκούσας δέ Ήρώδης ό βασιλεύς έταράχθη και πᾶσα Ίεροσόλυμα μετ' αυτού» (Ματθ. β', 3).

Γιατί ταράχτηκαν άφοϋ κάθε μέρα μιλούσαν γι' αυτόν και κάθε μέρα τον ίκέτευαν νά έρθει; Γιατί φοβήθηκαν τήν έλευση Έκεϊνου πού χιλιάδες χρόνια τον περίμεναν οι πρόγονοί τους;

Αυτό πού τους τάραξε και τους φόβισε ήταν ή άμαρτία τους. Οι δίκαιοι περίμεναν τό Μεσσία σαν φίλο, οι άμαρτωλοί σαν κριτή. Ό Ήρώδης και οι γραμματεϊς ήταν κολλημένοι στή γη σωματικά και ψυχικά. Και φοβοϋνταν πώς ό νέος Βασιλιάς θ' άσκοϋσε πίεση πάνω τους για ν' άποδεσμευτοϋν από τή γη. Ό Ήρώδης κι οι άρχοντες του λαου φοβοϋνταν ιδιαίτερα πώς ό νέος Βασιλιάς θά τους έβρισκε άνάξιους, πώς θά τους έδιωχνε από τή θέση τους για νά βάλει άλλους έργάτες και βοηθούς. Οι γραμματεϊς φοβοϋνταν πώς θά άπέρριπτε όλη τή γνώση τους και θά τους έξανάγκαζε στην περασμένη ήλικία τους νά μάθουν καινούργια πράγματα. «Τί σημαίνει Αύτός για μᾶς;», θά σκέφτονταν. «Εϊμαστε μιά χαρά και χωρίς Αύτόν. Άς έρθει άργότερα, σε κάποια άλλη γενεά, όχι τώρα. Υπάρχει χρόνος. Θά μᾶς ένοχλήσει, θά μᾶς ταράξει, θά μᾶς πιέσει νά κάνουμε καινούργια πράγματα. Θ' άποκαλύψει τίς πονηριές μας, τίς πανουργίες μας, θά φανερώσει τή μηδαμινότητά μας, θά μᾶς διώξει από τίς θέσεις μας για νά βάλει άλλους, δικούς Του ανθρώπους. Θά μᾶς άφήσει νηστικούς κυριολεκτικά και μεταφορικά. Θά στερηθοϋμε και τό ψωμί και τήν έξουσία. Θά πάρει τό λαό με τό μέρος Του και μᾶς θά μᾶς διώξει, ίσως και νά μᾶς φυλακίσει ή νά μᾶς σκοτώσει».

Όλα εκείνα πού θά αισθάνονταν καί θά σκέφτονταν οί πονηροί άνθρωποι στίς μέρες μας ἄν ἄκουγαν πώς «ἔρχεται ὁ Χριστός», τά ἔνωσαν καί τά σκέφτηκαν τότε οί πονηροί άνθρωποι τῆς Ἱερουσαλήμ πού ἦταν ντυμένοι μέ τό ἔνδυμα τῆς σοφίας καί κρατοῦσαν τό σκῆπτρο τῆς ἐξουσίας.

Κανένας ὅμως δέν τρομοκρατήθηκε ὅσο ὁ Ἡρώδης. Ἀπό τό φόβο του φώναξε ἀμέσως τούς ἀρχιερεῖς καί τούς γραμματεῖς γιά νά μάθει ἀπ' αὐτούς καθαρά πού ἦταν νά γεννηθεῖ ὁ Χριστός. Ὁ ἴδιος δέν ἦταν Ἰουδαῖος ἀλλά Ἰδουμαῖος καί μᾶλλον δέ γνώριζε τίς προφητεῖες γιά τό Μεσσία.

Οἱ ἀρχιερεῖς κι οἱ γραμματεῖς ἐπηρεάστηκαν ἀπό τό φόβο τοῦ Ἡρώδη. Ἔτσι ξεφύλλισαν ἀμέσως τίς προφητεῖες καί σύντομα ἀπάντησαν στόν Ἡρώδη: «Ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας». Ἀνέφεραν ὀνομαστικά τή Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας κι ὄχι κάποια ἄλλη, γιά δύο λόγους. Πρῶτα ἐπειδή ὑπῆρχε ἄλλη μιά Βηθλεέμ στή Ζαβουλών καί δεύτερο ἐπειδή ὁ Μεσσίας ἀναμενόταν νά ἔρθει ἀπό τή φυλή τοῦ Ἰούδα, ὅπου ἀνήκε κι ὁ βασιλιάς Δαβίδ. Αὐτό τό εἶχε ὀρίσει κι ὁ προφήτης Μιχαίας: «Καί σύ, βηθλεέμ οἶκος τοῦ Ἐφραθά, ὀλιγοστός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γάρ ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ» (ε', 1). Εἶπαν ἀκόμα στόν Ἡρώδη πώς ὁ Μεσσίας θά προερχόταν ἀπό τή φυλή τοῦ Ἰούδα καί πώς αὐτό τό εἶχε προφητέψει ὁ προπάτορας Ἰακώβ στήν Αἴγυπτο ὅταν εὐλόγησε τά παιδιά του τήν ὥρα πού πέθαινε καί μίλησε προφητικά γιά τούς ἀπογόνους τους. Τήν ὥρα πού ἔβαλε τά χέρια του πάνω στό κεφάλι τοῦ Ἰούδα εἶπε: «Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καί ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ ... καί αὐτός προσδοκία ἐθνῶν» (Γέν. μθ' 10).

Ὁ προφήτης Μιχαίας προφήτεψε ἐπίσης πώς Ἐκεῖνος θά ποιμάνει τόν λαό του τόν Ἰσραήλ. Αὐτό σημαίνει πώς δέ θά εἶναι σάν τούς ἄλλους βασιλεῖς καί ἄρχοντες πού ἤξεραν μόνο πῶς θά κυβερνοῦν τούς ἀνθρώπους, ἀλλά θά ἦταν φύλακας γιά τό ποιμνιό Του, ὅπως οἱ γονεῖς γιά τά παιδιά τους.

***

Ὅταν ὁ Κύριος φανερώθηκε στή γῆ, ὁ κόσμος πεινοῦσε καί διψοῦσε πραγματικά γιά τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Κι ὅτι ἔτσι ἦταν ὁ κόσμος τήν ἐποχή ἐκείνη τό συμπεραίνουμε ἀπό **δύο γεγονότα** πού ἔγιναν ὅταν γεννήθηκε ὁ Χριστός. **Τό πρῶτο** εἶναι ὅτι οἱ μάγοι ξεκίνησαν νά κάνουν ἕνα πολύ μακρινό καί πολύ ἐπικίνδυνο ταξίδι γιά νά δοῦν Ἐκεῖνον πού

πίστευαν πώς ἦταν πλούσιος σέ πνευματική τροφή. **Τό δεύτερο** εἶναι πώς οἱ μοναδικοί «σοφοί» ἄνθρωποι στόν κόσμον πού γνώριζαν τόν ἕνα καί ἀληθινό Θεό, δηλαδή οἱ μορφωμένοι τοῦ Ἰσραήλ, ἦταν τόσο πολύ ἀφυδατωμένοι πνευματικά, ὥστε δέν μπορούσαν πιά οὔτε νά νιώθουν τήν πείνα, βρίσκονταν οὐσιαστικά σέ πνευματικό λήθαργο. Ἄν ἦταν σέ κατάσταση νά νιώθουν ἔστω καί τήν παραμικρή πείνα, θά εἶχαν τρέξει μαζί μέ τούς μάγους στή Βηθλεέμ γιά νά δοῦν τόν καινούργιο Βασιλιά, τό Μεσσία. **Ὅσο ὁ ἄνθρωπος τρέφεται μέ πνευματική τροφή τόσο περισσότερο ἐπιζητεῖ τήν τροφή αὐτή. Αὐτό εἶναι τό χαρακτηριστικό τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου καί τῆς πνευματικῆς τροφῆς.** Οἱ σοφοί τοῦ Ἰσραήλ ὅμως ἄκουσαν μέ παγερή ἀδιαφορία, σάν παράλυτοι σχεδόν, τήν εἶδηση γιά τή γέννηση τοῦ Μεσσία. Τό μόνο πού ἔνιωσαν ἦταν μίσος γι' Αὐτόν καί φόβος γιά τόν ἑαυτό τους.

...

Ἔτσι ὁ βασιλιάς κάλεσε μυστικά τούς μάγους κι ἄρχισε νά τούς ζητάει λεπτομέρειες γιά τό παράδοξο ἀστέρι. Αὐτό βέβαια δέν ἦταν τό κύριο ζητούμενο γι' αὐτόν. Εἶχε ἤδη πειστεῖ ἀπόλυτα πώς ὁ νέος ἀντίπαλός του εἶχε γεννηθεῖ. Τό πίστευε αὐτό ἐπειδή τό ἔλεγε ἡ προφητεία, ἀλλά καί ἐπειδή εἶχε φανεῖ τό ἄστρο του στόν οὐρανό κι ἦρθαν οἱ μάγοι ἀπό τήν Ἀνατολή. Ἄν ὁ Ἡρώδης διέθετε κάποια πίστη, αὐτή θά ἦταν ἡ πίστη κάποιου ἀστρολόγου, κάποιου μάντη, ὅπως ἦταν ἡ πίστη ὅλων σχεδόν τῶν ἀρχοντικῶν κύκλων τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἐκείνη τήν ἐποχή. Γιά τόν Ἡρώδη τό πιό σπουδαῖο πράγμα ἦταν τότε νά ἔχει κάποιο ἀποτέλεσμα ἡ συζήτησή του μέ τούς μάγους, γι' αὐτό καί τούς κάλεσε μυστικά καί τούς εἶπε: «Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περί τοῦ παιδίου, ἐπὶ δέ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτόν» (Ματθ. Β', 8).

Ὁ Ἡρώδης θέλησε ἔτσι νά μετατρέψει τούς μάγους σέ κατασκόπους του, κατά κάποιο τρόπο συμμετόχους στό βδελυρό κι ἀπαίσιο σχέδιο πού εἶχε κιόλας στό νοῦ του. Τούς σπουδαίους ἐπισκέπτες του, πού ἀπό δίψα γιά τήν ἀλήθεια καί τήν ἐλευθερία ἄφησαν τήν πατρίδα τους κι ὅλες τους τίς ἀνέσεις κι ἔκαναν ἕνα τόσο μακρύ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ὁ Ἡρώδης θέλησε νά τούς κάνει μέρος τῆς ἀποτρόπαιης μηχανορραφίας του γιά τό φρικιαστικό ἔγκλημα πού ἐτοίμαζε, ὥστε νά σωθεῖ ὁ ἴδιος. Τί φρικώδης κόλαση, τί ἄβυσσος κακίας καί τί τρομερός θερισμός στόν ἀγρό τῆς ἀμαρτίας τοῦ Ἀδάμ!

Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ εἶχε προβλέψει πολλούς αἰῶνες νωρίτερα τήν ὕπαρξη τέτοιου βασιλιᾶ στό λαό τοῦ Ἰσραήλ καθώς καί τίς σατανικές μεθοδεύσεις του, ὅταν ἔλεγε: «Καί σύ, βέβηλε, ἄνομε, ἀφηγούμενε τοῦ Ἰσραήλ, οὗ ἤκει ἡ ἡμέρα, ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας, τάδε λέγει Κύριος· ἀφείλου τήν κίδαριν καί ἐπέθου τόν στέφανον· αὕτη οὐ τοιαύτη ἔσται· ἐταπείνωσας τό ὑψηλόν καί ὕψωσας τό ταπεινόν. Ἀδικίαν ἀδικίαν-ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν, οὐδ' αὕτη τοιαύτη ἔσται, ἕως οὗ ἔλθῃ ὧ καθήκει, καί παραδώσω αὐτῷ» (κα', 25-27).

Οἱ μάγοι ἀπό τήν Ἀνατολή ἄφησαν τόν Ἡρώδη καί τό συρφετό τῶν πνευματικά ζητιάνων πού τόν περιτριγύριζαν κι ἔφυγαν ἀπό τήν Ἱερουσαλήμ. Μέ μεγάλη δίψα γιά τήν ἀλήθεια ἀκολούθησαν τό δρόμο τους.

...

Ἄφησαν πίσω τους τήν πόλη ὅπου ὁ Θεός εἶχε δείξει πολλά σημεῖα γιά τόν ἐρχόμενο Χριστό κι ἀκολούθησαν τό μοναδικό σημεῖο πού τούς ἔδειξε ὁ Κύριος: τό ὑπέρλαμπρο ἄστρο τῆς Ἀνατολῆς, πού παραδόξως τούς περίμενε ἔξω ἀπό τά τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ.

«Καί ἰδοῦ, ὁ ἀστήρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς» (Ματθ. β', 9). Πόσο μεγάλη ἦταν ἡ χαρά τους! Θά πρέπει νά ἦταν καβάλα σέ καμηῆλες, γιατί καί τό ταξίδι ὡς τήν Ἱερουσαλήμ ἦταν πολύ μακρινό, μά καί τό ἔδαφος ἦταν ἔρημος, γεμάτη ἄμμο. Ἀπό τήν Ἱερουσαλήμ πρὸς Βηθλεέμ ὁ δρόμος στήν ἀρχή εἶναι ἀνηφορικός, μετά περνάει ἀπό ἕνα ψηλό καί βραχῶδες ὄροπέδιο, ἀπό πεδιάδες καί περιφραγμένους ἐλαιῶνες, μετά κοντά ἀπό τόν τάφο τῆς Ραχήλ καί τελικά φτάνει στόν τελικό του προορισμό. Τά μάτια τῶν μάγων ἔβλεπαν τό λαμπερό ἀστέρι, ἡ καρδιά τους χαιρόταν κι ἡ σκέψη τους γύριζε συνέχεια στό νεογέννητο. Μά ἡ χαρά τους ἦταν ἀπερίγραπτη. Ὅταν εἶδαν τό ἀστέρι νά κατεβαίνει καί νά στέκεται πάνω ἀπό τό σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ. Ὁ εὐαγγελιστής μᾶς λέει ὅτι «ἐχάρισαν χαράν μεγάλην σφόδρα».

Οἱ μάγοι μπῆκαν στό σπήλαιο μέ φόβο καί δέος καί «εἶδον τό παιδίον μετά Μαρίας τῆς μητρός αὐτοῦ, καί πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ» (Ματθ. β', 11). Λογικά πρέπει νά εἶδαν πρῶτα τή Μαρία κι ἔπειτα τό παιδί. Ὁ εὐαγγελιστής ὅμως δίνει ἔμφαση στό παιδίον κι ἔπειτα στή Μαρία. Τόν Ἰωσήφ δέν τόν ἀναφέρει καθόλου. Βάζει στή σειρά τήν ἁγία οἰκογένεια ἀνάλογα μέ τή σπουδαιότητα πού ἔχουν γιά τούς ἐπισκέπτες τους πού ἦρθαν ἀπό μακριά, ἀπό τά χῶματα τῆς Ἀνατολῆς. Γι' αὐτούς τό

πιό σπουδαίο πράγμα ήταν να δοῦν τό Βασιλιά, ἔπειτα τή μητέρα Του κι ὕστερα ὅλους τούς ἄλλους. **Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἔβαλε τόν Ἰωσήφ δίπλα στή Μαρία γιά τούς Ἰουδαίους, ὄχι γιά τούς εἰδωλολάτρες.** Λόγω τῶν Ἰουδαίων, ὁ Ἰωσήφ ἔπρεπε νά εἶναι γνωστός ὡς ἄνδρας τῆς Μαρίας, **γιά νά τήν προστατέψει ἀπό τήν περιφρόνηση τῶν νομοθετῶν καί τή σκληρότητα τῶν ἐπίγειων νόμων.** Γιά τούς εἰδωλολάτρες πού ἦρθαν ἀπό μακριά ὁ Ἰωσήφ ἦταν σάν νά μήν ὑπῆρχε. Αὐτό θέλει νά δείξει ὁ εὐαγγελιστής μέ τό ν' ἀναφέρει τόν Ἰησοῦ καί τή Μαρία ἀλλ' ὄχι καί τόν Ἰωσήφ, μ' ὄλο πού οἱ μάγοι πρέπει νά τόν εἶδαν κι αὐτόν.

Καί πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ. Ἐκεῖνοι πού προσκυνοῦσαν τά ἄστρα μέ φόβο καί τρόμο, πέφτουν μέ μεγάλη χαρά τώρα καί προσκυνοῦν τόν Κύριο πού ἦρθε στή γῆ **γιά νά τούς ἐλευθερώσει ἀπό τή δουλεία τῶν ἀστρων καί τήν πίστη τους στή τυφλή μοίρα.** «Καί ἀνοίξαντες τούς θησαυρούς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσόν καί λίβανον καί σμύρναν» (Ματθ. β', 11). Τρία δῶρα ἔφεραν στό νεογέννητο Βασιλιά. Καί χωρίς νά τό θέλουν **συμβόλισαν τήν ἁγία καί ζωοποιό Τριάδα,** στό ὄνομα τῆς Ὁποίας ἦρθε στόν κόσμο τό παιδί Ἰησοῦς, ἀλλά καί τήν **τριπλή διακονία τοῦ Κυρίου: τή βασιλική, τήν ιερατική καί τήν προφητική,** γιατί ὁ χρυσός συμβολίζει τήν αὐτοκρατορική, τό λιβάλι τήν ιερατική καί ἡ σμύρνα τήν προφητική ἢ τή θυσιαστική. Τό νεογέννητο βρέφος θά γινόταν ὁ Βασιλιάς τοῦ ἀθάνατου βασιλείου, ὁ ἀναμάρτητος ιερέας καί προφήτης καί, ὅπως οἱ περισσότεροι προφῆτες πρίν ἀπ' Αὐτόν, θά θανατωνόταν.

Ὅλοι τό γνωρίζουν πώς ὁ χρυσός μαρτυρεῖ κάποιον βασιλιά καί τή βασιλεία του. Ὅλοι γνωρίζουν πώς τό λιβάνι μαρτυρεῖ ιερωσύνη καί προσευχή. Κι ἐπίσης ὄλοι γνωρίζουν ἀπό τήν Ἁγία Γραφή πώς τό λιβάνι μαρτυρεῖ τή θνητότητα. Ὁ Νικόδημος ἄλειψε τό σῶμα τοῦ νεκροῦ Ἰησοῦ μέ μύρα (Πρβλ. Ἰωάν. ιθ' 39-40). Ἄλειφαν τά σώματα γιά νά τά διατηρήσουν κάπως περισσότερο ἀπό τή φθορά τοῦ θανάτου. Ὁ κόσμος φωτίστηκε ἀπό τό Χριστό πού ἔλαμψε σάν χρυσός. Καί γέμισε ἀπό προσευχές καί θυμιάματα, ὅπως ἓνας ναός. Ἡ οἰκουμένη ὀλόκληρη γέμισε ἀπό τό ἄρωμα τῆς διδασκαλίας Του.

Τά τρία δῶρα ὅμως συμβολίζουν ἐπίσης τήν καρτερία καί τό ἀμετάβλητο. Ὁ χρυσός παραμένει χρυσός, τό λιβάνι παραμένει λιβάνι καί τό μύρο παραμένει μύρο. Κανένα ἀπ' αὐτά δέ χάνει τήν ιδιότητά του ὅσα χρόνια κι ἂν περάσουν. Μετά ἀπό χίλια χρόνια ὁ χρυσός ἔξακο-

λουθεῖ νά λάμπει, τό λιβάνι νά καίει καί τό μύρο διατηρεῖ τό ἄρωμά του. Δέν θά μπορούσαν νά βρεθοῦν ἄλλα πιά ἀντιπροσωπευτικά ἀντικείμενα στή γῆ πού νά **συμβολίζουν τόσο πιστά τήν ἐπίγεια ἀποστολή τοῦ Χριστοῦ ἢ νά δείχνουν πιά καθαρά καί ἐκφραστικά τόν αἰώνιο χαρακτήρα τοῦ ἔργου Του στή γῆ**, καθώς καί ὅλες τίς πνευματικές καί ἠθικές ἀξίες πού ἔφερε ἀπό τόν οὐρανό στόν κόσμο. **Ἔφερε τήν ἀλήθεια, τήν προσευχή, τήν ἀθανασία.**

Μέ ποιό ἄλλο ἀντικείμενο στή γῆ, ἐκτός ἀπό τό **χρυσό**, θά μπορούσε νά συμβολιστεῖ καλύτερα ἢ **ἀλήθεια**; Ὅ,τι καί νά κάνεις στό χρυσό, αὐτός θά ἐξακολουθεῖ νά λάμπει.

Μέ ποιό ἄλλο ἀντικείμενο θά μπορούσε νά συμβολιστεῖ καλύτερα ἢ **προσευχή** ἄν ὄχι μέ τό **λιβάνι**; Ὅπως ὁ καπνός ἀπό τό λιβάνι γεμίζει τήν ἐκκλησία ὀλόκληρη, ἔτσι γεμίζει κι ἡ προσευχή ὀλόκληρη τήν ὕπαρξη τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως ὁ καπνός ἀνεβαίνει ψηλά, ἔτσι ἀνεβάζει ἡ προσευχή τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου στό Θεό. «Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου», λέει ὁ Ψαλμωδός (ψαλμ. ρμα' 2). Εἶναι γεγονός πώς κι ἄλλα πράγματα βγάζουν καπνό, μά κανένας καπνός δέν ἐμπνέει τήν ψυχή γιά προσευχή.

Ποιό ἄλλο ἐπίγειο ἀντικείμενο θά μπορούσε νά συμβολίσει καλύτερα τήν **ἀθανασία** ἀπό τό **μύρο**; Ἡ θνητότητα ἀποπνέει δυσωδία, ἐνῶ ἡ ἀθανασία ἔχει μιὰ διαρκή εὐωδία.

Οἱ μάγοι ἀπό τήν Ἀνατολή συμβόλισαν ἔτσι ἔστω κι ἀνεπίγνωστα ὀλόκληρη τή χριστιανική πίστη. Ξεκίνησαν ἀπό τήν Ἁγία Τριάδα κι ἔφτασαν ὡς τήν Ἀνάσταση καί τήν ἀθανασία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καί τῶν πιστῶν Του. Δέν εἶναι ἀπλοί προσκυνητές, μά πραγματικοί προφήτες. Προφήτες τόσο τῆς χριστιανικῆς πίστεως ὅσο καί τῆς ζωῆς καί τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Ἀπό μόνοι τους, μέ τή δική τους ἀντίληψη καί γνώση, δέ θά τά ἤξεραν ὅλ' αὐτά. **Ἦταν ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ πού τοὺς ἔστειλε στήν Βηθλεέμ** καί τοὺς ἔδωσε τό παράξενο αὐτό ἄστρο νά τοὺς ὀδηγεῖ.

...

Ἄλλά «χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μή ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τήν χώραν αὐτῶν» (Ματθ. β', 12).

Οἱ μάγοι εἶχαν δείξει τήν ἀφοσίωσή τους στό νεογέννητο βρέφος, καί Ἐκεῖνο ὀδηγοῦσε τά βήματά τους. Δέ γνώριζαν τήν καρδιά τοῦ Ἡρώδη οὔτε καί τίς κακές του προθέσεις. Ἡ Θεῖα πρόνοια ὅμως πού γνωρίζει τά πάντα τοὺς τά φανέρωσε αὐτά σέ ὄνειρο καί τοὺς ἔδωσε ἐντολή νά μή

γυρίσουν από τον ίδιο δρόμο που ήρθαν, αλλά να πάνε στην πατρίδα τους από άλλο δρόμο (*).

***

Τήν έντολή αυτή οι μάγοι πρέπει να τήν πήραν από κάποιον άγγελο του Θεού, όπως είχε κάνει κι ο δίκαιος Ίωσήφ σε αρκετές περιπτώσεις. Υπακούοντας σε όλα τό Θεό πήραν άμέσως άλλο δρόμο και πέρασαν έξω από τήν Ίερουσαλήμ. Ξεκίνησαν τό ταξίδι προς τήν πατρίδα τους χαρούμενοι, δοξολογώντας συνέχεια τό Θεό και τό νεογέννητο Σωτήρα του κόσμου. Μαζί τους πήραν ένα δώρο πολύ μεγαλύτερο από εκείνα που κουβάλησαν όταν ξεκίνησαν για να βρουν τό Βασιλιά Χριστό. Τώρα κουβαλοῦσαν στην καρδιά τους τον ίδιο τό βασιλιά Χριστό. Αντί για τό χρυσό, τό λιβάνι και τό μύρο που Του είχαν προσφέρει, τῶρα κουβαλοῦσαν καρδιές γεμάτες αλήθεια, προσευχή και του Χριστού τήν άθάνατη εύωδία. Σε μικρό χρονικό διάστημα λοιπόν έφτασαν στό ταπεινό σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ για να προσκυνήσουν τό Χριστό ποιμένες και μάγοι, οι πιο άπλοϊκοί καθώς κι οι πιο μορφωμένοι άνθρωποι του κόσμου. **Είτε άπλοϊκοί είμαστε είτε σοφοί, συμπεραίνουμε άπ' αυτό πώς έχουμε όλοι ανάγκη τό Χριστό έξίσου. Πώς πρέπει όλοι, μέ τήν ίδια ύπακοή και ταπείνωση να Τόν λατρεύουμε, επειδή είναι ο ζωοδότης, να τον δοξάζουμε ως Θεό και Σωτήρα μας, μαζί μέ τον Πατέρα και τό Άγιο Πνεῦμα, τήν όμοούσια και άδιαίρετη Τριάδα, τώρα και πάντα και στους αιώνες των αιώνων. Άμήν.**

(*) Γράφει ο άγιος Γρηγόριος ο Διάλογος στις Όμιλίες του σά **Εύαγγέλια**: «Οι μάγοι έχουν κάτι σπουδαίο να μάς δείξουν μέ τήν έπιστροφή στην πατρίδα τους από άλλο δρόμο. Πατρίδα μας είναι ο παράδεισος. Όταν γνωρίσουμε τό Χριστό, ο δρόμος για να γυρίσουμε στον παράδεισο από κεί που ήρθαμε είναι κλειστός. Φύγαμε από τήν πατρίδα μας ακολουθώντας τό δρόμο τῆς ύπερηφάνειας, τῆς παρακοῆς και τῆς πρόληψης προς τον άόρατο κόσμο, άφοῦ δοκιμάσαμε τον άπαγορευμένο καρπό. Στό δρόμο τῆς έπιστροφῆς πρέπει ν' ακολουθήσουμε τό δρόμο των δακρύων και τῆς ύπακοῆς, τῆς περιφρόνησης των έγκοσμίων και τῆς άποχῆς από τίς σωματικές έπιθυμίες».

**Εύχαριστοῦμε θερμά τόν κύριο Πέτρο Μπότση για τήν ἄδεια
δημοσίευσης ἀποσπασμάτων ἀπό τά βιβλία πού ἐκδίδει
Ἱερομόναχος Σάββας Ἀγιορείτης**

**Πηγή: (Ἀπό τό βιβλίο: “Θεός ἐπί γῆς, ἄνθρωπος ἐν οὐρανῶ”, COPYRIGHT –
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Πέτρος Μπότσης, Πέλλης 2, 152 34, Φραγκοκκλησιά Ἀττικῆς,
Τηλ. FAX: 210 – 6812382, ΚΙΝ. 69744814002), Ἡ ἄλλη ὄψη ([Λόγος Α'](#), [Λόγος
Β'](#), [Λόγος Γ'](#))**

Πηγή : <https://tideon.org/orthodoksi-pisti-zoi/>